

Organisatorische -
en
financiële verslagen
1972 - 1973
partij van de arbeid

tesselschadestraat 31
amsterdam

ORGANISATORISCHE EN
FINANCIËLE VERSLAGEN

1972 - 1973

PARTIJ VAN DE ARBEID

tesselschadestraat 31
amsterdam

ORGANISATORISCHE EN FINANCIËLE
VERSLAGEN 1972 - 1973

<u>Inhoudsopgave</u>	<u>Blz.</u>
Inleiding	3
Partijbestuur	5
Samenstelling partijsekretariaat	6
Ledenadministratie en kontributie-inning	7
Partijkrant	14
Radio- en T.V. uitzendingen	16
Commissies	16
Bijeenkomsten	21
Congressen	22
Partijraden	22
Verkiezingen (Tweede Kamer):	
- Kandidaatstelling	23
- Aktie	34
Akties:	
- Werkgroep bedrijfsdemokratisering	35
- Werkgroep Huur- en saneringsaktie	35
- Werkgroep Milieubeheer	37
- Ombudswerk	37
Vorming en Scholing	39
Internationaal Sekretariaat	47
Financiën:	
- Verslag van de penningmeester	51
- Accountantsverklaring	54
- Balansen Partij van de Arbeid	58
- Staten van baten en lasten	60
Federatie van Jongerengroepen	61
Vrouwenkontakt	66
Wiardi Beckman Stichting	74
Centrum voor levensbeschouwing en politiek	91
Evert Vermeer Stichting	92

INLEIDING

Wat bij het lezen van het organisatorisch en financieel verslag over de periode oktober 1972 tot en met september 1973 vooral opvalt, is dat het de partij in genoemd tijdvak goed is gegaan. Dat komt m.n. tot uiting in de, na enkele jaren van teruggang, opmerkelijke groei van het ledental (van ruim 94.000 naar bijna 98.000). Ook in financieel opzicht kan van een relatief gezonde situatie worden gesproken.

Tenslotte valt in dit verband nog te wijzen op de politieke winst, o.a. tot uiting komend in het behalen van 43 kamerzetels bij de verkiezingen van november 1972. Het is verheugend te kunnen vaststellen dat de hiermee aangeduide ontwikkeling zich bij het schrijven van deze woorden (april 1974) onverminderd voortzet, vooral ook t.a.v. het ledental (nu ruim boven de 100.000). Intussen passen op deze plaats woorden van oprechte dank aan het adres van het vorige partijbestuur, m.n. aan de toenmalige partijsecretaris en penningmeester, resp. Hans Ouwerkerk en Klaas Dorsman, die in niet geringe mate hebben bijgedragen aan de organisatorische en financiële opleving waarvan het verslag getuigt. Zij zijn daarin bijgestaan door een aantal medewerkers op wie de adjektieven "toegewijd" en "enthousiast" zonder omwegen van toepassing zijn. Ik maak graag van deze gelegenheid gebruik om - een beetje buiten de paden van dit verslag - ook de duizenden partijgenoten die in velerlei functies in afdelingen, gewesten, werkgroepen, e.d. in de behandelde verslagperiode actief zijn geweest, daarvoor namens het partijbestuur met nadruk te bedanken. Vooral de gewestelijk sekretarissen die aan hun onbetaalde partijbezigheden vaak een vrijwel volledige dagtaak hebben, verdienen hier vermelding. Tenslotte haak ik aan bij een passage uit de inleiding van het vorige verslag, waarin gewezen werd op het feit dat de partij een periode doormaakt van "een zoeken naar de juiste structuur, die bij de PvdA als actiepartij behoort." Het partijcongres van september 1973 heeft aan het partijbestuur in dit opzicht een aantal richtlijnen en maatstaven meegegeven. Het gestalte geven aan nieuwe organisatievormen zal na de staten- en raadsverkiezingen van 1974 met voorrang ter hand moeten worden genomen. Dat is voor de partij een inspannend, maar hopelijk vruchtbaar karwei.

GERARD HEYNE DEN BAK
sekretaris

PARTIJBESTUUR

Op 1 oktober 1972 werd het partijbestuur gevormd door de volgende leden:

- x A.A. van der Louw - voorzitter
- x A. Vondeling - 1e vice-voorzitter
- x Mw. C. v.d. Heuvel-de Blank - 2e vice-voorzitter
- x H.G. Ouwerkerk - sekretaris
- x K.D. Dorsman - penningmeester
- x A.L. ter Beek - internationaal sekretaris
- Mw. M. van den Bergh-van der Meer
- M. van Dam
- P. Dankert
- J.C. van der Doef
- H.M. Franssen
- J. Hekkelman
- Mw. S. de Jong
- G. Klein
- K. Kolthoff
- J.C. Kombrink
- C. Laban
- x W. Meijer
- J. Nagel
- Mw. M. Rood-de Boer
- Mw. A.P. Schilthuis
- x J.M. den Uyl

x = lid dagelijks bestuur

In verband met zijn drukke werkzaamheden legde per 1 januari 1973 H.M. Franssen zijn lidmaatschap van het partijbestuur neer en werd opgevolgd door W.A. Kieboom. Door de gunstige verkiezingsuitslag van november 1972 werd het aantal kamerleden, dat lid van het partijbestuur mag zijn, overschreden en bedankte C. Laban deswege voor het lidmaatschap van partijbestuur. Hij werd opgevolgd door A. Peper.

I.v.m. de toetreding van een aantal pb-leden tot het kabinet-Den Uyl in mei 1973, waardoor een tweetal pb-leden lid van de Tweede Kamer werd, was het noodzakelijk nieuwe voorzieningen te treffen. K. Kolthoff werd kamerlid en bedankte voor het pb-lidmaatschap. Hij werd opgevolgd door A.P. Oele. S. de Jong werd eveneens kamerlid, doch bleef lid van het partijbestuur. J.M. den Uyl werd overeenkomstig de statuten opgevolgd door de nieuwe voorzitter van de Tweede Kamerfractie, Ed. van Thijn. De overige partijgenoten-bewindslieden bleven, in verband met een tekort aan opvolgers, lid

van het partijbestuur tot aan het kongres van 14 en 15 september 1973.

SAMENSTELLING PARTIJSEKRETARIAAT OP 30-9-1973

Op 14 november 1972 overleed de directeur van het landelijk sekretariaat, F. Schilthuis, na een langdurig ziekbed. Frans Schilthuis was pas sinds eind 1969 in deze functie werkzaam. Vrij spoedig daarna openbaarden zich de eerste symptomen van wat later zou blijken een noodlottige ziekte te zijn.

In de loop van het verslagjaar werd op verzoek van het personeel door het partijbestuur aan de bedrijfskundige drs. S.J. Wijmolst-Stuiveling opdracht gegeven een onderzoek in te stellen "naar het functioneren van de totale huidige organisatiestructuur van het partijsekretariaat en van de mensen daarin". Het resultaat van het onderzoek, waarbij alle personeelsleden zijn betrokken geweest, mondde uit in het advies een organisatorische driedeling te maken, t.w. de Lange Termijn Staf (WBS), de Korte Termijn Staf (partijsekretariaat) en het service-apparaat (partijsekretariaat). De Lange Termijn Staf staat onder aanvoering van de directeur. De stichting werkt onder verantwoordelijkheid van het Curatorium. De Korte Termijn Staf wordt geleid door de partijvoorzitter, terwijl de partijsekretaris het stafbeleid koördineert met het dagelijks bestuur en tevens de supervisie op het service-apparaat uitoefent. Aan het hoofd van het service-apparaat staat de beheerder die tevens voor de koördinatie lid is van de Korte Termijn Staf.

a. Korte Termijn Staf

- 1 voorzitter
- 1 sekretaris
- 1 bestuursassistente
- 1 assistent internationaal sekretaris (ged.)
- 1 vormingsleider
- 2 sekretaresses

b. Service Apparaat

- 1 beheerder /afdelingen
- 1 assistent-beheerder, tevens medewerker voor de
- 1 medewerkster voorlichting en huuraktie (ged.)
- 2 telefonistes (ieder halve dagtaak)
- 1 hoofd administratie
- 1 loonadministratrice, tevens boekhoudster
- 2 boekhouders

- 1 boekhoudmachinist
- 6 administratieve krachten, waarvan 2 gedeeltelijk
- 1 medewerker technische dienst
- 1 hoofd huisdrukkerij
- 1 offset drukker
- 2 hulpkrachten
- 1 hoofd sekretarie (ged. intern. sekretariaat)
- 3 steno-typistes, waarvan 2 gedeeltelijk voor de afdelingen vorming en Vrouwenkontakt
- 1 archiefkracht (halve dagtaak)

c. Vrouwenkontakt

- 1 bestuursassistente
- 1 steno-typiste (ged. zie onder b.)

d. Werkzaam in buitendienst

- 1 assistent-bestuurder (Rotterdam en Zuid-Holland)
- 2 administratrices (Amsterdam en Den Haag)
- 1 administratrice (ged.) (Rotterdam)

Het totaal aantal medewerkers op het sekretariaat bedroeg per 30-9-1973: 24 in volledige dienst en 8 voor een gedeeltelijke dagtaak, terwijl in de buitendienst 4 personen werkzaam waren, van wie 2 in gedeeltelijk dienstverband.

LEDENADMINISTRATIE EN KONTRIBUTIE-INNING

Naast de normale werkzaamheden vroeg de voorbereiding van een nieuw computerprogramma voor de ledenadministratie de nodige aandacht. Bij het afsluiten van het boekjaar 1972/1973 was het nieuwe programma operationeel. Doordat het nieuwe programma automatische bank-incasso mogelijk maakt en ook de rekening-courant voor de afdelingen verzorgt, zal de automatisering weer een stap verder gaan. Ten opzichte van het boekjaar 1971/1972 liep het aantal mutaties op van 44.724 tot 50.715. Deze stijging vond vooral zijn oorzaak in een actie voor automatische giro-incasso onder de leden die tot dusver hun kontributie per stortings-accept-girokaart betaalden. De actie werd een groot succes. Ruim 20% van de betreffende

leden zonden ons een machtiging voor automatische afschrijving.

Gespecificeerd waren de aantallen mutaties als volgt:

	1971-1972	1972-1973
Invoeringen	7.974	10.658
Verhuizingen e.d.	17.117	16.937
Kontributiewijzigingen	9.551	16.018
Afvoeringen	10.082	3.122*
Bedankjes		3.980
Totaal	<u>44.724</u>	<u>50.715</u>

* Voornamelijk overleden

Door de reeds eerder genoemde aktie steeg het percentage leden dat automatisch de kontributie betaalt aanzienlijk in vergelijking met de betalers via acceptgirokaarten. Het percentage kwitantiebetalers daalde nauwelijks.

Door het automatisch muteren van accept-betalers met kontributie-achterstand naar kwitantie-inning is er steeds een neiging geweest tot het stijgen van het aantal kwitantiebetalers. In het nieuwe programma worden accept-betalers met kontributie-achterstand niet meer naar kwitantie-betaling gemuteerd. Een verdere daling van het aantal kwitantiebetalers mag hiervan worden verwacht. Dit is noodzakelijk daar de inning van de kwitanties steeds moeilijker blijkt te worden.

Per gewest waren de verhoudingen van de wijze van kontributiebetaling als volgt:

BETALINGSWIJZE

	automatische giro in %		accept-giro in %		kwitanties in %	
	30-9-'72	30-9-'73	30-9-'72	30-9-'73	30-9-'72	30-9-'73
Friesland	20,9	24,2	33,7	31,9	45,4	43,9
Groningen	21,3	28,8	41,9	36,2	36,8	35,-
Drente	18,9	24,6	32,3	31,9	48,8	43,5
Overijssel	25,5	31,8	42,4	35,5	32,1	32,7
Gelderland	22,-	28,2	38,2	32,9	39,8	38,9
Utrecht	34,6	41,5	47,7	38,9	17,7	19,6
Amsterdam	49,-	53,4	42,8	34,5	8,2	12,1
N.Holl.Nrd.	22,8	30,5	49,8	42,-	27,4	27,5
N.Holl.Zd.	27,5	35,2	52,-	44,4	20,5	20,4
Rotterdam	40,3	47,9	35,3	29,2	24,6	22,9
Den Haag	42,5	48,7	38,7	32,7	18,8	18,6
Zuid-Holland	28,6	36,4	36,7	31,8	34,7	31,8
Zeeland	22,9	28,7	31,6	27,6	45,5	43,7
Nrd-Brabant*	24,5	31,4	50,-	44,4	25,5	24,2
Limburg	22,2	27,3	52,3	46,6	25,5	26,1
Totaal	28,1	34,7	40,7	35,-	31,2	30,3
* '72-'73						
Nrd-Brabant-Oost		33		41,2		25,8
Nrd-Brabant-West		29,5		48,4		22,1

Het gemiddelde ledenaantal bedroeg 96.709 (1971-1972: 94.846).

Per lid werd gemiddeld f 31,59 aan kontributie ontvangen. Over 1971-1972 bedroeg de kontributieopbrengst per lid f 28,87.

De stijging van de kontributieopbrengst per lid werd - naast de kontributieverhoging - veroorzaakt doordat het aantal leden dat in de hogere kontributieklassse is ingeschaald blijft toenemen.

LEDENSTANDEN

Voor het eerst sinds vele jaren konden we een boekjaar afsluiten met ledenwinst. Deze winst was enerzijds te danken aan het toenemen van het aantal nieuwe leden. Met name in de eerste helft van het boekjaar werd mede door de verkiezingsaktiviteiten eengroot aantal nieuwe leden ingevoerd. De winst vond echter ook zijn oorzaak in het teruglopen van het aantal afvoeringen. Bijna de helft van het aantal afvoeringen was helaas door overlijden noodzakelijk.

Ondanks de sterke verjonging die de partij ondergaat, moet verwacht worden dat het aantal leden, dat wegens overlijden moet worden afgevoerd, de eerste jaren hoog zal blijven. De partij telt nog veel oudere leden.

LEDENSTANDEN PER GEWEST PER KWARTAAL

	<u>30-9-'72</u>	<u>31-12-'72</u>	<u>31-3-'73</u>	<u>30-6-'73</u>	<u>30-9-'73</u>
Friesland	8916	8987	8956	8947	8896
Groningen	6848	6988	7033	7058	7031
Drente	5372	5427	5444	5431	5436
Overijssel	6472	6552	6574	6562	6519
Gelderland	9569	9733	9882	9917	9904
Utrecht	5107	5332	5391	5508	5498
Amsterdam	7552	8061	8143	8303	8307
N.Holl.Nrd	7192	7287	7382	7427	7431
N.Holl.Zd	6637	6804	6800	6810	6762
Rotterdam	4846	5023	4974	5009	4990
Den Haag	4598	4638	4566	4597	4536
Zuid-Holland	14358	14832	14882	15071	15113
Zeeland	2625	2656	2631	2654	2642
N.Brabant Oost	2488	2693	1517	1614	1627
N.Brabant West	-	-	1286	1299	1322
Limburg	1183	1270	1321	1381	1464
Buitenland	117	124	133	136	138
Adres tijdelijk onbekend	<u>349</u>	<u>178</u>	<u>151</u>	<u>155</u>	<u>171</u>
TOTAAL	94229	96585	97066	97879	97787

Tijdens het afgelopen boekjaar werd slechts in twee gewesten ledenverlies geleden. In Den Haag wordt dit verlies echter veroorzaakt door een groot verhuis-verlies.

Opvallende ledenwinst werd geboekt in Amsterdam, Nrd. Brabant en Limburg. Vooral de laatste twee ontwikkelen zich als goede wingewesten.

OVERZICHT LEDENVERLOOP

	1	2	3	4	5	6	7
Friesland	8916	529	561	+ 12	8896	- 20	- 0,2
Groningen	6848	769	556	- 30	7031	+ 183	+ 2,7
Drente	5372	337	342	+ 69	5436	+ 64	+ 1,2
Overijssel	6472	497	455	+ 5	6519	+ 47	+ 0,7
Gelderland	9569	993	774	+ 116	9904	+ 335	+ 3,5
Utrecht	5107	746	373	+ 18	5498	+ 391	+ 7,7
Amsterdam	7552	1516	623	- 138	8307	+ 755	+ 10,-
N.Holl.Nrd.	7192	710	513	+ 42	7431	+ 239	+ 3,3
N.Holl.Zd	6637	639	511	- 3	6762	+ 125	+ 1,9
Rotterdam	4846	566	371	- 51	4990	+ 144	+ 3,-
Den Haag	4598	436	388	- 110	4536	- 62	- 1,3
Zuid Holland	14358	1648	1001	+ 108	15113	+ 755	+ 5,2
Zeeland	2625	203	187	+ 1	2642	+ 17	+ 0,7
N.Brabant	2488	651	256	+ 66	2949	+ 461	+ 18,4
Limburg	1183	388	120	+ 13	1464	+ 281	+ 23,4
Buitenland	117	30	11	+ 2	138	+ 21	+ 17,5
Adres tijdelijk onbekend	349	-	60	- 118	171	- 178	- 51,-
TOTAAL	94229	10658	7102	+ 2	97787	+ 3558	+ 3,8

1 = ledenstand 30-9-'72

2 = nieuwe leden

3 = afvoeringen

4 = verhuis-winst of -verlies

5 = ledenstand 30-9-'73

6 = winst of verlies

7 = % winst of verlies

De ledenstand van de laatste 4 jaar was als volgt:
 1 oktober 1970: 98.671
 1 oktober 1971: 96.337
 1 oktober 1972: 94.229
 1 oktober 1973: 97.787

In het totaal aantal afdelingen kwam in het afgelopen boekjaar weinig wijziging.

Door samenvoegingen van gemeenten in N.W.-Overijssel daalde in dit gewest het aantal afdelingen met 4.

In Brabant en Limburg steeg het aantal afdelingen als bewijs dat de partij in het zuiden steeds meer grond onder de voeten krijgt.

Aantal afdelingen per gewest:

	<u>30-9-'71</u>	<u>30-9-'72</u>	<u>30-9-'73</u>
Friesland	97	89	89
Groningen	63	63	63
Drente	58	51	50
Overijssel	49	48	44
Gelderland	94	92	91
Utrecht	47	46	47
Amsterdam	16	16	16
N.Holl.Nrd.	59	59	60
N.Holl.Zd.	27	25	25
Rotterdam	14	14	14
Den Haag	19	19	19
Zuid Holland	126	128	126
Zeeland	34	35	32
Nrd.Brabant	32	32	36*
Limburg	10	10	16
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
TOTAAL	745	727	728

* Nrd.Brabant-Oost 18
 Nrd.Brabant-West 18

PARTIJKRANT

Samenstelling redaktieraad

Aan het eind van de verslagperiode bestond de redaktieraad uit:

D. Dolman, G.J. Heyne den Bak, D. Houwaart (voorzitter)
 J. Jansen van Galen, mw. A.P. Schilthuis, W. v.d. Smagt
 en K. Tamboer.

T. v.d. Berg en D. Schaap (redakteuren) en Mw. T. Dorsteen (redaktiesekretaresse)

Uit de redaktieraad gingen in deze periode:
H.G. Ouwerkerk, i.v.m. aanvaarden functie als Ombudsman bij de VARA. Hij werd opgevolgd door G.J. Heyne den Bak.

A. Sligting, i.v.m. aanvaarden functie bij het ministerie van Defensie. Hij werd niet opgevolgd.
E. van Thijn, i.v.m. aanvaarden fractievoorzitterschap. Hij werd opgevolgd door D. Dolman.
Mw. I. Vorrink, i.v.m. aanvaarden ministerschap volksgezondheid. Zij werd niet opgevolgd.

In deze periode kwam de redaktieraad 10 x bijeen; er verschenen 8 nummers. Ook in deze periode zijn vormgeving en inhoud van de krant verschillende malen onderwerp van discussie geweest.

Er is een voorstel gedaan aan het partijbestuur om de nog aan te stellen publiciteitsmedewerker(ster) tevens eindredakteur(trice) van de partijkrant te laten zijn. De taak van de eindredakteur(trice) zou voornamelijk een koördinerende en journalistieke zijn voor een aantal vaste rubrieken in de krant. Daarnaast zou hij (zij) het contact met free-lance medewerkers moeten onderhouden, initiatieven moeten ontplooiën inzake onderwerpen etc. De eindredakteur(trice) dient verantwoordelijk te zijn aan een onafhankelijke redaktieraad. Om meer geld beschikbaar te krijgen voor de krant wordt ook gedacht aan losse verkoop ervan en aan abonnementenwerving.

Het partijbestuur is akkoord gegaan met dit voorstel, dat wil zeggen, dat één van de taken van de publiciteitsmedewerker(ster) inderdaad zou moeten zijn eindredakteur(trice) van de krant en dat een onderzoek naar een betere vormgeving en inhoud van de krant kan worden gedaan.

Er is een bedrag van f 5.000,-- op de begroting voor 1973/1974 uitgetrokken (uit het fonds voor bijzondere activiteiten) voor dit doel en tevens om na te gaan hoe de partij zelf (de leden) de verandering van de krant ervaren. Dit door middel van een steekproef. In ieder geval blijkt steeds weer dat de krant, in de huidige vorm, niet met veel enthousiasme wordt ontvangen.

Het kongres van de partij, in vergadering bijeen op vrijdag 14 en zaterdag 15 september 1973, heeft het partijbestuur opgedragen zich te bezinnen op de redaktionele formule van de partijkrant en ten tweede, om de partijkrant zodanig van opzet te veranderen dat de

informatie-waarde en leesbaarheid van de krant worden verhoogd.

In de komende periode zal ernaar gestreefd worden een en ander, zoals hierboven beschreven, te realiseren.

RADIO- EN T.V.-UITZENDINGEN

In de verslagperiode werden 21 radio-uitzendingen verzorgd door Jan Nagel. De behandelde onderwerpen hingen af van wat op het moment van uitzending aktueel was. Bovendien werd in een groot aantal keren een beroep gedaan op de luisteraars om lid van de partij te worden. Het resultaat daarvan variëerde van 15-180 aanmeldingen per keer.

De 5 tv-uitzendingen werden verzorgd door Jack Gadel-laa, met medewerking van Kees Bode, Ageeth Scherphuis en Joop van Tijn. De eerste twee uitzendingen stonden in het teken van de Kamerverkiezingen van november 1972; de overige drie bevatten belangrijke politieke onderwerpen, die op dat ogenblik aan de orde waren.

COMMISSIES

Financiële commissie

In de verslagperiode trad als nieuw lid toe de heer B. Visser, die reeds vroeger deel uitgemaakt heeft van de commissie.

De samenstelling van de commissie ziet er nu als volgt uit: J.H. Simons, Schiedam (voorzitter), R.J. in 't Veld, Leiden, J. Riezenkamp, Rotterdam, A. Boef, Uitgeest, B. Visser, Arnhem.

Namens de partij namen aan de bijeenkomsten deel: K.D. Dorsman (penningmeester), H.G. Ouwkerk (sekretaris), H. Veer (chef administratie en tevens sekretaris van de commissie).

Gedurende het verslagjaar werden er 6 vergaderingen gehouden.

De afsluiting van het boekjaar 1971/1972 kwam in nauw overleg met de commissie tot stand. Ook bij het tot stand komen van de begroting 1973/1974 was de commissie intensief betrokken. Voorts werd ook in dit boekjaar de commissie regelmatig geïnformeerd over de uitgaven van het lopende jaar, waarbij een vergelijking met de overeenkomstige budgetcijfers werd verstrekt.

Daardoor was het mogelijk de diverse kostengroepen en de inkomsten periodiek te toetsen en konden de eventuele overschrijdingen onmiddellijk gekonstateerd worden. De onderhandelingen met betrekking tot onze vordering op de N.V. Arbeiderspers en de N.V. Mij. tot Exploitatie van Verenigingsgebouwen zijn nog lopende. De uitgaven, die ten laste van het verkiezingsfonds en het fonds voor bijzondere activiteiten komen, worden met de commissie doorgesproken.

Landelijke Aktie- en Campagnecommissie (L.A.C.C.)

Deze commissie verhoogde na de val het kabinet-Biesheuvel in juli '72 haar vergadertempo, met het oog op de verkiezingscampagne en ging wekelijks vergaderen.

Siepie de Jong, op dat moment fraktiemedewerkster van de Tweede Kamer voor het ombudswerk, was bereid de omvangrijke sprekerskoördinatie in de campagne op zich te nemen, waarbij zij later werd geassisteerd door Marja van Dongen, sekretaressen bij de Tweede Kamerfractie. Via een in deze club bedachte giro-kaarten-actie, waarbij alle leden van de partij op een voor ons gunstig moment een girokaart thuis kregen met het verzoek onze verkiezingskas te spekken, haalden we het niet onaanzienlijke bedrag van f 426.932,61 binnen. Hierdoor werd het mogelijk meer advertenties in landelijke bladen te plaatsen. Er kwam een tournee van de voorzitters van PvdA, D'66 en PPR. Er kwam een comité van aanbeveling. De dag vóór de verkiezingen trokken "kopstukken" van de partij vergezeld van wat voetvolk naar Brabant en Limburg om in daarvoor geselecteerde wijken tesamen met partijgenoten uit de regio aan opkomstbevordering te doen.

Na de verkiezingsuitslag besloot het partijbestuur de Lacc in een aktie- en campagnecommissie te splitsen. Met een kleiner aantal mensen en een overzichtelijker takenpakket zou immers efficiënter vergaderd kunnen worden.

Voor de aktiecommissie werden begin januari 1973 uitgenodigd:

Hans Kombrink	- huurakties
Ien v.d. Heuvel	- rooie vrouwen, later vervangen door Marijke Wuthrich
Marjan v.d. Bergh	- milieu, later vervangen door Flip de Kam
Wim Meijer	- bedrijfsdemokratisering, later vervangen door Jaap v.d. Doef

Siepie de Jong	- ombudswerk, later vervangen door Berend-Jan v.d. Boomen
Tom Stom	- jongeren
Jan van Bergen	- relatie vormingswerk
Hans Ouwerkerk	- sekretaris
André v.d. Louw	- voorzitter
Gerda Cabell	- notuliste

Als taak van de commissie werd geformuleerd: onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur het voorbereiden, uitvoeren en begeleiden van aktiewerk in de partij. Advies uitbrengen aan het partijbestuur. Deze commissie kwam 1 x per maand bijeen.

De campagnecommissie bestond uit:

Joop den Uyl	}	- fraktieleiding
Ed van Thijn		
Ab Sligting		- voorlichting
Henk van Stiphout		- onderzoek
Jan Nagel		- radio-uitzendingen
Jack Gadellaa		- tv-uitzendingen
Tom Pauka		- coaching
Kees Bode (BKK)		- reklame
Piet Knollema		- ledenwerving
Bas Duyster		- kontakten met het land
Hans Ouwerkerk		- sekretaris
André v.d. Louw		- voorzitter
Gerda Cabell		- notuliste

De taakstelling luidde: onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur: voorbereiden en begeleiden van alle activiteiten op het terrein van presentatie, publiciteit en verkiezingsakties. De vergaderfrequentie was aanvankelijk maandelijks, maar werd al gauw 1 x per 2 weken.

De campagnecommissie heeft zich in het afgelopen jaar voornamelijk bezig gehouden met voorlichting via advertenties en onze radio- en tv-uitzendingen. Ledenwerfkatties via deze eerder genoemde media bleken over het algemeen zeer suksesvol.

Er was een goede relatie met het reclamebureau BKK, die bepaald niet alleen van zakelijke aard was.

Commissie Midden- en Kleinbedrijf

De partijcommissie Midden- en Kleinbedrijf heeft - zoals het geval zal zijn geweest met vrijwel alle com-

missies en werkgroepen die bij hun werkzaamheden in nogal direkt kontakt staan met de Tweede Kamerfractie - het afgelopen jaar een nogal moeizaam bestaan geleid. Met name de tweede helft van het verslagjaar werd sterk beïnvloed en overschaduwd door de slepende kabinetsformatie.

Nadat 1972 nogal teleurstellend was afgesloten met de konstatering, dat de geplande middenstandskonferentie op 17 april 1972 niet haalbaar was in verband met de zeer geringe belangstelling, werd in nauw overleg met het dagelijks bestuur besloten voorlopig geen tweede maal een dergelijke konferentie aan te kaarten. Het werd veel verstandiger geacht - en dan misschien juist als de optimale voorbereiding op een meer manifeste activiteit - in eerste instantie de studieuzen, de beleidsbepalende kant van de middenstandsproblematiek te laten prevaleren. We zouden ons daarbij op de eerste plaats moeten richten op de gemeentelijke planologie/sanering en stadsontwikkeling, zijnde het meest ingrijpende voor het midden- en kleinbedrijf.

Naast dit werk bleef natuurlijk de direkt adviserende taak van de commissie aan de fractie recht overeind staan.

Nadat op dinsdag 26 september in de commissie de miljoenennota was behandeld, bleek de vergadering van 31 oktober niet te kunnen doorgaan, omdat het sekretariaat er niet in was geslaagd de door de commissie geselecteerde personen i.v.m. de uitbreiding van het werkkterrein, naar Den Haag te krijgen. Bovendien was voorzitter A. Lems verhinderd.

Daarna werd eerst weer vergaderd op 13 februari. Deze vergadering werd voor een groot deel bepaald door de vraag over de wenselijkheid van een minimumprijs voor melk.

Op 14 februari besloot minister Langman, na overleg met de Kamercommissie, goed te vinden dat een minimumprijs voor volle melk werd vastgesteld op 69 cent per liter. Dit was in overeenstemming met de wens van de overgrote meerderheid van de partijcommissie.

De rest van de 13 februari-vergadering werd gewijd aan de opstelling van een werkschema voor de studie-opdracht die de commissie op zich had genomen.

Daarna zijn de activiteiten van de commissie sterk teruggelopen. Maar liefst drie opeenvolgende vergaderingen werden op het laatste moment afgelast. De laatste, omdat ze samenviel met de eerste regeringsverklaring van het kabinet-Den Uyl, waardoor al onze kamerleden - leden afwezig waren.

Zo hebben wij het eind van het verslagjaar gehaald.

Vermelding dient verder het feit, dat in onze commissie zich een aantal personele wijzigingen hebben voorgedaan. Zo zijn N. Salomons en H. Kombrink door de jongste Kamerverkiezingen lid van de commissie geworden en heeft G. Brautigam deze op hetzelfde moment verlaten.

Het voorzitterschap van de commissie is - met toestemming van het partijbestuur - overgegaan van A. Lems naar P. de Ruiter. Belangrijkste overweging bij deze functie-roulatie is, dat het praktische voordelen oplevert, wanneer een zittend kamerlid de leiding van de commissie heeft. Tenslotte heeft na een 27-jarig lidmaatschap Mr. P. Menger, afdelingshoofd van het Direktorat-Generaal Handel, Ambachten en Diensten van het Ministerie van Economische Zaken, de commissie i.v.m. zijn pensionering vaarwel gezegd. De huidige samenstelling van de commissie luidt als volgt:

C. Bakker, J. Blom, J. Knot, H. Kombrink, R. v.d. Laan, A. Lems, P. de Ruiter (voorzitter) N. Salomons, P. Schwegler (sekretaris) en J. Zwarts.

Het nieuwe verslagjaar zijn we weer met goede moed begonnen. Onlangs richtte zich de voorzitter tot de commissie, in een brief, waarin hij stelde: "Hoe nuttig ook, op den duur verzanden ad-hoc-activiteiten, indien ze niet bedreven worden uit en bezien in het licht van onze visie op de rol en de positie van het midden- en kleinbedrijf. Daar komt nog bij, dat velen in de wereld van het midden- en kleinbedrijf onze partij beschouwen als een partij, in wier visie geen plaats is voor het midden- en kleinbedrijf. Een karikatuur natuurlijk, maar het speelt ons wel parten, zeker in de verkiezings-tijd."

Dit is de reden dat hij voorstelt 18 december te praten over de idee, op een termijn van enige maanden met een nota naar buiten te komen, waarin de Partij van de Arbeid haar visie geeft op de functie van het midden- en kleinbedrijf anno 1973. Als deze nota uitmondt in aanbevelingen, kan de commissie zich vervolgens in deze praktische zaken vastbijten.

Reglementen kandidaatstelling

De commissie, bestaande uit: B. Duyster, H. Molleman, Ph. van Os v.d. Abeelen-Viehoff, H.G. Ouwkerk (voorzitter), J.A. Ruarus (sekretaris), A.P. Schilthuis, W. Velders-Vlasblom, I. Vorrink, C. de Vries en G. de Vries, kwam in de verslagperiode vijf maal bijeen.

Eind maart sloot de commissie haar werkzaamheden af met een nota voor het partijbestuur, waarin tevens een aantal suggesties tot verbetering van de kandidaatstellersprocedure werd opgenomen en een aantal reglementswijzigingen werd aanbevolen. Deze werden uiteindelijk in de partijraad van september met een enkele wijziging aangenomen.

Commissie 2e nationale luchthaven

De commissie bestond uit: J.J. v.d. Lee (voorzitter) G.J. Heyne den Bak (sekretaris), C. Boerman, D.J. Boot, J. Coerse, L.J. Giebels, G. Klein, E.D.J. Kruytbosch, A.P. Oele, C.M.L. Roozmond, E. van Thijn, H. Versloot en J. IJff.

Gehinderd door verkiezingen, kongres en kabinetsformatie is de commissie 2e nationale luchthaven pas in het voorjaar van 1973 weer actief geworden. Eind september werden de besprekingen afgerond en enkele weken later is het advies van de commissie aan het partijbestuur aangeboden.

BIJeenKOMSTEN

Op 16 juni 1973 werden in samenwerking met de gewestelijke besturen in onderstaande plaatsen vijf regionale openbare bijeenkomsten georganiseerd, waarop onder het motto "keerpunt, verantwoording en perspectief" gediskussieerd werd over de kabinetsformatie en het beleid, dat het partijbestuur terzake heeft gevoerd.

Drachten: sprekers: Den Uyl, Duisenberg, Van Dam, Franssen; voorzitter: Ter Beek.

Apeldoorn: sprekers: Vredeling, Meijer, Van Lier; voorzitter: Van der Louw.

Den Bosch: sprekers: Van der Stoel, Van Kemenade, Stemerding; voorzitster: mw. Van den Heuvel.

Rotterdam: sprekers: Pronk, Schaefer, Polak; voorzitter: Vondeling.

Amsterdam: sprekers: mw. Vorrink, Klein, Van Thijn; voorzitter: Ouwerkerk.

Deze bijeenkomsten werden o.a. via een folder aangekondigd, welke in een oplage van anderhalf miljoen aan de gewesten ter beschikking werd gesteld. In de folder werd verantwoording afgelegd over de houding van de partij tijdens de formatie en werd ingegaan op de regeringsverklaring.

Helaas was het met de opkomst droevig gesteld en kre-

gen degenen, die gewaarschuwd hadden tegen het organiseren van dit soort bijeenkomsten zo laat in het seizoen het gelijk aan hun zijde.

KONGRESSEN

Op 5, 6 en 7 oktober werd in Den Haag een buitengewoon kongres gehouden in verband met de val van het kabinet-Biesheuvel en de daaruit voortvloeiende verkiezingen van november 1972. Het daar vastgestelde verkiezingsprogramma dat ook door D'66 en de PPR op hun afzonderlijke kongressen werd vastgesteld, is onder de titel Keerpunt 1972, Regeerakkoord van de Progressieve Drie in druk verschenen. De overige besluiten zijn opgenomen in de politieke verslagen van het partijbestuur over de periode oktober 1970/maart 1973.

In verband met de vervroegde kamerverkiezingen werd het normale tweejaarlijkse kongres, dat in april 1973 moest plaatsvinden, verschoven naar 14 en 15 september 1973. Het werd in Amsterdam gehouden. De daar genomen besluiten worden opgenomen in de politieke verslagen van het partijbestuur over de periode 1 april 1973-30 september 1974.

PARTIJRADEN

De partijraad kwam in de verslagperiode zes maal bijeen. Onderstaand volgt alleen de verslaggeving van de organisatorische zaken; voor de politieke verslaggeving verwijzen wij naar de verslagen van het partijbestuur over 1972/1974. Op 23 juni 1973 kwam de partijraad bijeen ter vaststelling van de financiële en organisatorische verslagen en van de begroting 1973/1974.

Nadat het financieel verslag 1971/1972 was toegelicht, werd dit na discussie door de partijraad goedgekeurd en werd de penningmeester onder dankzegging, gedetacheerd.

Bij de behandeling van de begroting werd akkoord gegaan:

- met de aanstelling van een voorlichtingsmedewerker. In het volgende verslag zal over de werkzaamheden van deze functionaris worden gerapporteerd;
- met een kontributieverhoging van 7,7% voor de laagste groep (inkomen lager dan f 8.000,-- per jaar), oplopend tot 21,6% voor de hoogste groep (boven f 35.000,-- per jaar);
- met een ander afdrachtsysteem van de kontributie voor afdelingen en gewesten, waarbij voor de afdelingen

een vloerbedrag werd vastgesteld van f 50,-- per jaar en een bedrag van f 5,-- per lid per jaar; voor de landelijke gewesten een vloerbedrag van f 12.500,-- per jaar, vermeerderd met f 1,80 per lid per jaar en f 0,80 per lid voor een afdelingsactiviteitenpot, die door de gewesten zal worden beheerd; voor de stedelijke gewesten een vloerbedrag van f 12.500,-- per jaar, vermeerderd met f 50,-- per afdeling per jaar en f 7,60 per lid per jaar.

Uiteindelijk werd de begroting met algemene stemmen aangenomen. Vervolgens ging de partijraad akkoord met de voorgestelde verdeling van een deel der gelden uit het fonds voor bijzondere activiteiten.

Een aantal reglementswijzigingen, alsmede een motie-Fokkens (Gelderland) luidende:

"De partijraad van de PvdA, in vergadering bijeen op 23 juni 1973 spreekt zijn waardering uit voor de nota van de commissie reglementen kandidaatstelling en verklaart, niets te voelen voor de suggesties tot meer centralisatie van de kandidaatstelling, gedaan door het partijbestuur in een bij eerder genoemde nota gevoegde notitie"

werd aangenomen.

De organisatorische verslagen 1971/1972 en het activiteitenplan 1973/1974 werden aangenomen.

De partijraad van 29 september 1973 aanvaardde met een enkele wijziging de door de commissie reglementen kandidaatstelling voorgestelde reglementswijzigingen.

VERKIEZINGEN

Kandidaatstelling

Voor de Tweede Kamer-verkiezingen van 29 november 1972 werd op de partijraad van 16 september 1972 J.M. den Uyl met groot enthousiasme en met algemene stemmen tot lijstaanvoerder voor het gehele land aangewezen. De kandidatenlijsten voor de achttien kieskringen luiden als volgt:

Kieskring I ('s Hertogenbosch) en
Kieskring II (Tilburg)

Den Uyl, J.M.

Stemerdink, A.

Spinks, J.W.

Klaassens, geb. Postema, E.

Hartmeijer, H.

Giebels, L.J.

(vervolg kieskring I; 's Hertogenbosch en II; Tüillburg)
Worrell, M.J.C.
Meerman, C.F.
Muller, geb. Van Ast, M.A.
Verhelst, J.A.
Brugman, A.W.
Hulshof, F.
Pennings, A.M.M.A.
Rouwhorst, A.J.
Bolwijn, P.T.
Paulussen, mej. M.L.A.
Van den IJssel, C.T.
Buijs, A.
Van de Rakt, C.J.
Derks, F.J.
Prins, A.K.
Schaefer, J.L.N.
Wieldraaijer, E.R.
Makkink, R.
Den Haan, C.
Boot, D.J.
Van Wijk, G.
Kombrink, J.C.
Tunders, M.J.
Crul, C.

Kieskring III (Arnhem) en

Kieskring IV (Nijmegen)

Den Uyl, J.M.
Van den Doel, J.
Van Ooijen, D.A.Th.
Voortman, Arend J.
Janssen, P.J.
De Boois, e.v. Nagel, H.M.
Jurriens, A.
Albers, W.
Van der Louw, A.A.
Vermeer, E.
Aerts, W.
De Graaf, A.
Van den Heuvel, geb. De Blank, C.
Postma, J.J.
Van der Doef, J.C.Th.
Kombrink, J.C.
Nagel, J.G.
Hakkert, C.G.A.W.
Den Hoed, J.
Massink, J.
Van Rossum, e.v. Van Rossum, E.
Van Riemsdijk, geb. De Beus, A.C.

(vervolg kieskring III; Arnhem en IV; Nijmegen)
Koele, G.J.
Gerrichhauzen, J.Th.G.
Van den Anker, C.A.
Sibon, Joh.H.
Naber, geb. Hoogsteder, A.M.
De Groot, M.
Pouwels, J.P.A.
Serrée, D.B.F.A.

Kieskring V (Rotterdam)

Den Uyl, J.M.
Lamberts, J.H.
Laban, C.
Epema, geb. Brugman, M.
Kombrink, J.C.
Klein, G.
Hoppener, M.T.
Uijen, F.J.F.
Toussaint, J.R.
Van der Louw, A.A.
Leune, J.M.G.
Pronk, J.P.
Molenaar, mej. M.
De Ruiter, P.A.
Van den Heuvel, geb. De Blank, C.
Van Dam, M.P.A.
Van Gent, geb. Vermeulen, B.J.
Schaefer, J.L.N.
Van der Hek, A.
Vondeling, A.
Joppe, mej. A.W.
Knot, J.
Van Thijn, E.
Schilthuis, mej. A.P.
Bos, J.A.
Barendregt, mej. N.G.
Vleesenbeek, J.
Van den Doel, J.
Smith, P.
Voogd, J.J.

Kieskrink VI ('s Gravenhage)

Den Uyl, J.M.
Van Lier, Th.J.A.M.
Poppe, C.
Drenth, H.H.
Vooys, geb. Bosma, F.A.G.
Boone, J.H.
Toussaint, J.R.

(vervolg kieskring VI; 's Gravenhage)

Pronk, J.P.

Molenaar, J.H.C.

Buijtendijk, Chr.J.

Schaefer, J.L.N.

Van Thijn, E.

Van der Ploeg, Sake

Barendregt, mej. Nel G.

Dolman, D.

Epema, geb. Brugman, M.

Van der Stoel, M.

Kombrink, J.C.

Van der Louw, André

Roethof, H.J.

Voogd, J.J.

Van den Heuvel, geb. De Blank, C.

Patijn, S.

Voortman, Arend J.

De Jong, mej. S.

Ter Beek, A.L.

Vondeling, A.

Schilthuis, mej. A.P.

Sligting, A.J.

Van Dam, Marcel P.A.

Kieskring VII (Leiden)

Den Uyl, J.M.

Van der Stoel, M.

Dolman, D.

Van der Hek, A.

Barendregt, mej. N.G.

Rozemond, S.

In 't Veld, R.J.

De Vries, K.G.

Vondeling, A.

Vleggeert, L.

Borgman, J.

Epema, geb. Brugman, M.

Patijn, S.

Molleman, H.A.A.

Roethof, H.J.

Janssen, P.J.

Schaefer, J.L.N.

Van Belle, geb. Van der Ster, A.

Van der Laan, R.S.

Vos, P.J.

Donker, mej. H.

Dorsman, K.D.

Van Dam, M.P.A.

Van den Doel, J.

Van der Molen, geb. Van Rossen, M.

(vervolg kieskring VII; Leiden)

Waal, C.J.D.

Van den Heuvel, geb. De Blank, C.

Voogd, J.J.

Van den Bosch, geb. Brethouwer, G.J.

Pronk, J.P.

Kieskring VIII (Dordrecht)

Den Uyl, J.M.

Pronk, J.P.

De Ruiters, P.A.

Barendregt, mej. N.G.

Klein, G.

Patijn, S.

De Vries, K.G.

Schaefer, J.L.N.

Vondeling, A.

Molleman, H.A.A.

Sligting, A.J.

Van den Doel, J.

Castelijn, G.

Rozemond, S.

Van Dam, M.P.A.

Epema, geb. Brugman, M.

Tonkes, H.H.

Molenaar, mej. M.

Oele, A.P.

Bolmers, C.J.M.

Van den Heuvel, geb. De Blank, C

De Jong, J.

Veldhoen, H.

Veenstra, P.I.

Van Thijn, E.

Van Zuuren, J.H.

Korpel, J.

Van der Kruk, P.

Bax, J.L.

Roethof, H.J.

Kieskring IX (Amsterdam)

Den Uyl, J.M.

Van Thijn, E.

Schaefer, J.L.N.

Salomons, mej. E.H.C.

Nagel, Karel

Kolthoff, K.

Kombrink, J.C.

Langenakker, H.

Uythof, W.H.

Jetten, J.H.

(vervolg kieskring IX; Amsterdam)

Veldman, K.
Van Nunen, geb. Wansleeben, J.H.
Smit, R.G.J.A.
Halberstadt, V.
Van den Boomen, B.J.
Dienaar, E.
Beerenhout, J.
Polak, W.
Ten Hagen, e.v. Bakker, A.J.
Langenakker, J.
Persoon, G.
Van den Bergh, J.
Blom, J.

Kieskring X (Den Helder)

Den Uyl, J.M.
Dankert, P.
Kosto, A.
Van Weele, geb. Plooijer, A.
Thomsen, A.F.
Oskamp, H.P.A.
Stom, T.K.C.
Van Oosten, C.
Van Ark, J.
Muije, K.
Geuzebroek, A.
Jansen, geb. Van der Gevel, H.A.M.M.
Poeze, Harry A.
Post, J.A.
Vonk, geb. van Kalker, M.C.A.
Schaefer, J.L.N.
Bakker, A.C.
Smit, P.
Out, C.
Bunders, E.
Root, B.F.
Westdorp, J.J.
De Jong, geb. Meijer, M.
Schuurman, A.
Schaafsma, H.
Dorsman, K.D.
Pruijssen, geb. Kingma, W.
Krul, J.
Helder, J.H.
De Ruiters, J.

Kieskring XI (Haarlem)

Den Uyl, J.M.

(vervolg kieskring XI; Haarlem)
Voogd, J.J.
Stoffelen, P.R.
Van den Bergh, H.
Van Velzen, W.J.
Witvoet, geb. De Bruyn, J.
Ockeloen, C.
Peper, A.
De Vrieze, E.H.
Nicolai, M.
Steigenga, geb. Kouwe, S.E.
Mensink jr., W.
Verkijk, D.
Steinhauzer, L.F.
Groos, geb. Van den Burg, J.A.
De Vries, J.
Van Stipriaan Luiscius, H.D.
Coerse, J.
Schilthuis, geb. Coenraad, G.A.

Kieskring XII (Middelburg)

Den Uyl, J.M.
Roels, P.A.
Don, W.
Boersma, geb. Hofman, E.
Vondeling, A.
Huijbrecht, P.J.
Epema, geb. Brugman, M.
Van der Wel, geb. Beye, J.J.
Van den Doel, J.
Van Aalst, A.
Korstanje, B.J.
Schaefer, J.L.N.
Wisse, W.
Van Dam, M.P.A.
Van der Ploeg, S.
Van Zanten, geb. Leysen, C.C.
Van Thijn, E.
Broekhuis, E.W.H.
Haas, geb. Berger, R.M.
Barendregt, mej. N.G.
Pronk, J.P.
Dolman, D.
Vergouwe, J.J.
Van der Doef, J.C.M.
Van der Stoel, M.
Vredeling, H.
Stemerdink, A.
Van Ooyen, D.A.Th.
Dankert, P.

(vervolg kieskring XII; Middelburg)
De Ruiter, P.A.

Kieskring XIII (Utrecht)

Den Uyl, J.M.
Vredeling, H.
Roethof, H.J.
Van der Doef, Jaap C.
Van den Heuvel, geb. De Blank, C.
Hoekstra, mej. F.
Van Dam, Marcel P.A.
Koning, W.J.
Van der Ploeg, S.
Fischer, I.A.S.
Velders, geb. Vlasblom, W.
Bos, J.
Van Hall, C.G.
Battenberg, K.
Van der Weij, A.H.T.
Van de Zandschulp, Willem
Van Thijn, E.
Uijen, F.J.F.
Voogd, J.J.
Kombrink, J.C.
Pronk, J.P.
Schaefer, J.L.N.
Barendregt, mej. N.G.
Van Hassel, A.
Sprij, geb. Meijering, W.
Franssen, H.M.
Wierenga, H.
Teeling, S.
Wieldraaijer, E.R.
Bart, W.

Kieskring XIV (Leeuwarden)

Den Uyl, J.M.
Vondeling, A.
Vellenga, J.T.
De Haas, S.J.M.M.
Van der Ploeg, Sake
Pebesma, geb. Piebenga, A.
Rombout, G.
Flik, H.
Franssen, H.M.
Lesterhuis, J.H.
Wierenga, H.
Bakker, G.
Claassen, geb. Van Gelder, R.
De Vries, F.

(vervolg kieskring XIV; Leeuwarden)

Bijleveld, S.
Keuning, H.
Rodenhuis, J.
Terpstra, G.
Sikkema, K.
Vledder, G.H.
Hondema, S.
Wadman, A.S.
Van Dijk, J.
Bruinsma, geb. Kleijwegt, J.
Boot, J.D.
Odinga, B.
Van der Waal, W.J.
Venema, D.
De Boer, A.
Feenstra, geb. Lendekamp, J.

Kieskring XV (Zwolle)

Den Uyl, J.M.
Wieldraaijer, Egbert R.
Masman, Jan W.
Meijer, W.
De Jong, mej. S.
Rienks, H.
Van der Louw, André
Krouwel, geb. Vlam, J.B.
Vermeer, Evert
Duimel, Bernardus J.M.
Roerink, H.J.
Bouwmeester, Gerrit Jan
Van Dok, Willem
Moolekamp, Joost Cornelis
Van Savooijen, J.R.
Houwaart, D.F.
Olink, Jan
Mulder, W.
Smit, mej. J.
Van der Meer, Freek
Van Muijen, J.J.
Roesink, Lucas
Schutte, Jan H.
Ossewaarde, H.J.J.
Revet, Willem
Van Egmond, Wim
Kaan, L.
Fekkers, H.E.
Halfwerk, Lammert
Leenheer, C.P.

Kieskring XVI (Groningen)

Den Uyl, J.M.

Wierenga, H.

Haas, geb. Berger, Ineke M.

De Hamer, Henk

Verkruisen, W.G.

Bartelds, Luuk J.

Beijert, Jan

Boer, Luit Chr.

Van den Berg, Max J.

Wallage, J.

Vondeling, Anne

Santema, Martinus

Franssen, H.M.

Ter Beek, A.L.

Tomasoa, Anton H.

Snoeck Henkemans, geb. Bruynes, Willy A.

Dobma, Jan

Nauta, L.W.

Schaefer, J.L.N.

Maks, geb. Van Veen, Irene M.W.

Van der Ploeg, Sake

Van Dam, Marcel P.A.

Oele, A.P.

Hartog, Christiaan

Zijlstra, M.

Mulder, Freerk

Huisman, P.

Van den Doel, J.

Van Der Zee, J.

Krouwel, geb. Vlam, J.B.

Kieskring XVII (Assen)

Den Uyl, J.M.

Franssen, H.M.

Ter Beek, A.L.

Vondeling, A.

Miog, G.

De Roos, H.M.

Simon, geb. Vogelaar, F.

Eshuis, A.J.

Haas, geb. Berger, R.M.

Wierenga, H.

Van Dijk, C.

Hijmans, A.

Voogd, J.J.

Schaefer, J.L.N.

Van den Bremen, W.J.

Wanninkhof, F.J.

(vervolg kieskring XVII; Assen)
Smith, P.
Londo, H.J.
Spijkerboer, geb. De Wijn, L.E.
Vuyk, S.

Kieskring XVIII (Maastricht)
Den Uyl, J.M.
Oele, A.P.
Knot, J.
Konings, M.J.
Andriesma, J.B.W.A.
Dreimuller, J.H.
Bennis, J.G.I.
Tummers, N.H.M.
Riem, H.W.
Timmermans, L.J.
Horeman, geb. Van Oorschot, H.
Coumans, A.
Van der Zee, J.
Dommeck, J.M.H.G.
Bron, geb. Gassan, A.R.
Van de Veen, J.
Opsteegh, H.Th.H.
Van den Brandt, A.J.
Koene, geb. Pijpers, A.M.H.Gh.
Van Thor, F.G.K.
Vos, M.
Bams, A.
Buffart, H.F.J.M.
Wöltgens, M.A.M.
Vriesema, J.P.
Van Betuw, P.Th.
Claessens, H.M.J.L.
De Visser, R.J.L.
Boudewijn Sittrop, R.
Schoordijk, P.

Door een inmiddels aangenomen reglementswijziging, waarbij werd bepaald dat de landelijke lijstaanvoerder zich zou laten verkiezen op die kandidatenlijst, waaraan de laatste restzetel aan de partij blijkt te zijn toegewezen, kwam Den Uyl voor de Kieskring Amsterdam in de Tweede Kamer.

De partij won ten opzichte van de Kamerverkiezingen van 1971 vier zetels en kwam met 43 zetels als verreweg de grootste partij uit de bus. Zie voor een nadere analyse van de uitslag de politieke verslagen van het

partijbestuur over de periode oktober 1970 - maart 1973.

Aktie

In aansluiting aan hetgeen de Landelijke Aktie- en Campagnecommissie in haar verslag over de aktie opmerkt en onder verwijzing naar het voorgaande verslag volgt onderstaand een opsomming van het verkiezingsmateriaal.

130.000 ballonnen (per 100 stuks bestellen)
20.000 badges
200.000 stickers (per 250 stuks)
50.000 affiches (Rozet - 42 x 64)
10.144 affiches (I kader - 83 x 38,5)
15.000 affiches (Den Uyl en v.d. Louw - 83 x 116)
37.500 affiches (Den Uyl en v.d. Louw - 42 x 64)
107.000 vrouwenstickers
100.000 vouwblad werkende meisjes
200.000 opkomstaffiches
25.000 regeerakkoord
25.000 regeerakkoord (uittreksel)
3.000 grammofoonplaten "Op de hele wereld is geen Uyl te koop"
400.000 strooifolders
50.000 redt de steden
50.000 militairenfolders
70.000 bejaardenfolders
70.000 bedrijvenfolders
100.000 vrouwenfolders

Zeer veel aandacht werd geschonken aan de opkomstbevordering, welke zowel schriftelijk als telefonisch werd ondersteund door mw. Chr. de Ruyter-de Zeeuw, H. van Kuilenburg en Theo Eerdmans.

Het zgn. Comité van Aanbeveling, bestaande uit 50 bekende Nederlanders, riep via de folder op om te gaan stemmen "Doe als wij. Dan verandert er eindelijk iets in Nederland". (10.000 ex.)

Pg. A. Vondeling maakte een gekombineerde fiets-voetocht van drie weken langs de Nederlandse kust. Hij startte op 3 november in Zeeuws Vlaanderen aan de Belgische grens en eindigde op 22 november in Oost-Groningen. Onderweg werden zo'n 2.000 ansichtkaarten met oproep om op 29 november te gaan stemmen uitgedeeld. In het kader van de verkiezingsaktie werd ook aandacht geschonken aan het ledenwinnen. Hiervoor werd een tweetal folders gedrukt in een oplage van 30.000 onder

het motto: "De PvdA legt de beslissing in ùw handen". De huisbezoekfolder werd na de verkiezingen nog eens herdrukt in een oplage van 10.000 en de andere versie die een antwoordkaart bevatte, in een oplage van 40.000.

AKTIES

Werkgroep bedrijfsdemokratisering

De werkgroep werd gevormd door de volgende leden: J. v.d. Doef, G. Klein, K. Kolthoff, H. Kroon, W. Meijer, P. Mentzel, B. Peper, C. Poppe, M. Preso, J. Schaefer, G.L. Sporre, E.R. Wieldraayer en J. v.d. Woord.

De val van het kabinet-Biesheuvel doorkruiste de plannen van de adviesgroep bedrijfsdemokratisering tot het houden van een konferentie in het najaar van 1972. Na de verkiezingen heeft het geruime tijd geduurd, voordat de kommissie, althans een kern daarvan, weer bijeen kwam. Bij de afsluiting van het verenigingsjaar, 30 september 1973, waren de eerste afspraken voor een hernieuwde poging tot activiteit gemaakt.

Werkgroep huur- en saneringsactie

Samenstelling:

In de verslagperiode trokken Jan Schaefer en Jan Beerenhout zich terug. De samenstelling is thans: Hans Kombrink (voorzitter), John Pieters (sekretaris), Nora Salomons, André Thomsen, Jaap Groenhof, Tineke Schilthuis, Henk Langenakker (nieuw), Arie de Graaf (nieuw), en Jaap Heemskerk (nieuw).

De werkzaamheden in de Tesselschadestraat werden onder supervisie van H. Kombrink en nadat deze kamerlid was geworden door John Pieters, geregeld door Lucia Bakker, die daar halve dagen bereikbaar was.

Taakstelling en funktioneren

Ten behoeve van de Beleidsnota van het partijbestuur voor het kongres van september 1973, werd deze opnieuw geformuleerd; dienstverlening, actie, meningsvorming en begeleiding besluitvorming zijn de 4 hoofdbestanddelen (zie verder pag. 56 van de Beleidsnota).

Eveneens werd gepoogd problemen en lacunes te signaleren (pag. 53 en 54). Op basis daarvan werden uitgangspunten voor nieuwe activiteiten en de uitbouw van be-

staande activiteiten vastgesteld (pag. 57). De werkgroep kwam gemiddeld eens per 6 weken bijeen. Een vaste vergaderdatum kon (nog) niet worden gevonden.

Hoofdactiviteiten

- a. Ten aanzien van de huurronde van 1 april werden opnieuw activiteiten gepland: spreekbeurten, telefonische beantwoording van vragen via de radio, informatie via t.v. en versturen van dokumentatie. Als voorbereiding werden op een aantal plaatsen in het land gewestelijke instructie-bijeenkomsten gehouden.
- b. De eerste hand werd gelegd aan de voorbereiding van gewestelijke partijdagen voor met name raadsleden en wethouders over "nieuw wonen". Daartoe is een werkgroepje gevormd van Ab van Dien, Pierre Janssens, Nico van Velzen en Hans Kombrink.
- c. Zoals reeds in het vorige jaarverslag werd gesignaleerd, zijn de contacten tussen het landelijke contactpunt en de huurombudslieden niet optimaal. Het ontbreken van gewestelijke coördinatiepunten doet zich nog steeds voelen. Daarom zal samen met het ombudsteam geprobeerd worden tijdens de toernee van de partijbestuursdelegatie langs de gewestelijke besturen in de volgende verslagperiode deze te winnen voor de gedachte van gewestelijke coördinatoren.
- d. Samen met het ombudsteam uit de Tweede Kamerfractie zal getracht worden aktietrainingweekends te organiseren.

Politieke situatie

De regeringsdeelname heeft voor onze activiteiten enkele gevolgen gehad. De motivatie van een aantal huurombudslieden verminderde om twee uiteenlopende redenen

- a. Sommigen menen, dat thans minder redenen tot aktievoering bestaat en conflicten met "eigen menser" dienen te worden vermeden.

- b. Anderen echter (en groter in getal) geraakten vol kritiek op het beleid dat van de zijde van het kabinet t.a.v. de huurharmonisatie werd gevoerd. Dit laatste bleek met name op een openbare vergadering eind augustus 1973, waar Van Dam een deel van de dag aanwezig was. De huurombudslieden voelden, dat de kritiek die in kringen van huurdersverenigingen e.d. ontstond in eerste instantie op hun hoofd neekwam. De werkgroep streefde ernaar Van Dam over zijn beleid te konfronteren met de onrust van de huurders (o.a. Amersfoort, Eindhoven en Den Haag). De werkgroep beraadt zich over de gevolgen van de nieuwe politieke situatie voor haar activiteiten. Veel zal

afhankelijk zijn van de nota over het nieuwe huur- en subsidiebeleid die in het voorjaar van 1974 zal verschijnen.

Werkgroep milieubeheer

De werkzaamheden van de werkgroep vallen in tweeën uiteen:

1. Contacten met actiegroepen en antwoorden op vragen van individuele personen;

2. Voorlichting aan raadsleden en aan statenleden.

Wat het eerste punt betreft kan gesteld worden dat dit meestal via de Tweede Kamerfractie loopt.

Wat het tweede punt betreft heeft de werkgroep een discussiedag voor statenleden die zich met het milieubeheer bezig houden georganiseerd. Stellingen voor deze dag waren geleverd door de Gedeputeerden Engelsman en Spiekhout. Bovendien heeft de heer Scharren, raadslid in Best, een inleiding gehouden. Stellingen en lezing zijn gepubliceerd in De Gemeente. De werkgroep heeft een opzet gemaakt voor voorlichting aan raadsleden. We hopen dat deze, in uitgewerkte vorm, in De Gemeente zal worden opgenomen.

Om het milieuwerk beter te laten verlopen heeft de werkgroep opgehouden te bestaan in haar huidige vorm. Het eerste deel van het werk zal door de Kamerfractie verzorgd worden, terwijl voor het tweede deel - in samenwerking met de Sektie Gemeente, Gewest en Provincie - een overlegorgaan voor de statenfracties tot stand zal komen.

Ombudswerk

Het begin van deze verslagperiode stond - wat verwonderlijk - helemaal in het teken van de verkiezingstijd. De ombudsmedewerkster Siepje Langendijk-de Jong draaide toen mee in de landelijke verkiezingscampagne. Pas na 29 november kon weer de volle aandacht aan het ombudswerk gegeven worden.

De samenstelling van het ombudsteam veranderde door de verkiezingen en de kabinetsformatie. Jans en Schaefer verdwenen uit en Salomons en De Vries kwamen in het ombudsteam. Het team veranderde nog eens toen Huub Franssen, tot dan voorzitter, het team vaarwel zei (dank aan hem vanwege zijn voortdurende bijdragen) en Siepje Langendijk-de Jong kamerlid werd. Zij werd als ombudsmedewerker opgevolgd door B.J. v.d. Boomen.

Als kamerlid bleef zij lid van het ombudsteam. Jacob Vellenga volgde Huub Franssen als voorzitter op. Irene Vorrink als vertegenwoordigster van de Eerste Kamerfractie werd opgevolgd door Bob Mater. Het ombudsteam ziet er nu als volgt uit:

J. Vellenga (voorzitter), S. Langendijk-de Jong (vicevoorzitster), B.J. v.d. Boomen (medewerker), H. Hartmeijer, J. Knot, B. Mater, P. Roels, N. Salomons en J. Spinks.

In het voorjaar 1973 werd een 6-tal regionale bijeenkomsten gehouden waar met postbusbeheerders en plaatselijke ombudsmensen het ombudswerk werd besproken en een uitwisseling van ervaringen plaatsvond. Een van de duidelijke konstateringen uit deze bijeenkomsten was, dat voor een goed functioneren van het ombudswerk een goed en regelmatig contact tussen bestuur (zowel op afdelings- als op gewestelijk niveau), ombudswerkers en fractie nodig is. Ter bevordering van deze voorwaarde is een toernee gemaakt langs de gewestelijke besturen onlangs afgesloten (overigens vallend buiten deze verslagperiode).

De poten van het werk van het ombudsteam zijn geweest:

- individuele hulp
- "servicecentrum" voor de PvdA
- vertaling van individuele problemen in algemeen politieke oplossingen (waar nodig en mogelijk).

In de financiering van het ombudswerk in het land werd een duidelijke verbetering gebracht doordat op de partijraad van juni 1973 een voorstel werd aanvaard inhoudende dat de gewestelijke besturen voortaan een pot zullen reserveren, waarop afdelingen waar het ombudswerk financieel te veel vraagt van de afdelingskas een beroep kunnen doen t.b.v. dat werk. Eventueel in de knel komende gewestelijke penningmeesters kunnen op hun beurt weer de landelijke penningmeester benaderen. Het begin van een coördinatie met het huurombudswerk kwam tot stand door middel van afspraken tot zoveel mogelijke gezamenlijke (regionale en plaatselijke) bijeenkomsten. Als een eerste stap in deze richting werd besloten in de volgende verslagperiode samen een aantal weekenden op vormingscentra te organiseren waar (beginnende) (huur)ombudswerkers getraind zullen worden in het ombudswerk.

Het ombudswerk draaide ook mee in de landelijke actie commissie, alhoewel de laatste tijd achter het functioneren van deze club een vraagteken kan worden gezet. Uit het ombudsteam werd een kleine commissie Limburg gevormd, die speciaal de bestuurlijke en gerechtelijke situatie in de zuidelijke provincies bekijkt, waarover

veel klachten binnenkwamen. Een aantal testcases is op het Ministerie van Justitie gedeponneerd.

In de bladen Viva en PK werd een geregelde rubriek over ombudswerk geschreven. Er verscheen daarnaast een artikel in De Gemeente

Zowel in het aantal in behandeling genomen klachten als in het aantal ombudswerkers zat gedurende deze verslagperiode een gestage groei. Handicap in dit opzicht is vaak een reserve bij diverse besturen om mee te werken aan het ombudswerk. Het is duidelijk dat voor velen het nog geen uitgemaakte zaak is dat het ombudswerk tot een van de normale taken van een socialistische partij behoort.

De integratie van het ombudswerk in de normale partij-activiteiten zal dan ook voor de toekomst de belangrijkste taak zijn, naast het oplossen van de problemen, waarvoor onze hulp wordt gevraagd.

VORMING EN SCHOLING

A. Organisatie

1. Vormingskonsulent

Nadat mw. E. van Rossum tussen mei en oktober 1972 tijdelijk in de vakature van het vormingswerk had voorzien, werd met ingang van 15 oktober 1972 J. van Bergen tot vormingskonsulent benoemd.

De vormingskonsulent is verantwoording verschuldigd aan de vormingskommissie (zie 2), die het bestuur van de partij adviseert over alle vormingsactiviteiten. De vormingskonsulent maakt deel uit van de beleidsstaf van het partijburo en levert als zodanig vanuit zijn functie een bijdrage aan het organisatorische en beleidsvoorbereidende werk van de partij.

Het beleid van de vormingskommissie (zie 2) is gericht op a) de zelfactiviteit in gewesten en afdelingen te bevorderen en b) zoveel mogelijk activiteiten met behulp van bestaande vormingsinstituten op te zetten en uit te voeren, zodat de vormingskonsulent zich tot bemiddeling, advies en begeleiding kan beperken.

Daar de vormingskonsulent aan het begin van zijn loopbaan staat, leek het wenselijk om hem een introductiekursus te laten volgen in het vak en in het veld.

Een zesweekse cursus van het Nederlands Centrum voor Volksontwikkeling leek hiervoor het meeste in aanmerking te komen. Dit voornemen kon niet worden gerealiseerd, omdat het partijbestuur oordeelde dat de tijdsinvestering te hoog was. In plaats hiervan werden voor-

zienen getroffen die het mogelijk maakten dat de vormingskonsulent voorlopig regelmatig werkbeprekingen heeft met E. van den Brink (studiesekretaris bij de Federatie van Vormingscentra) en één dag per 14 dagen studieverlof geniet.

2. Vormingskommissie

De vormingskommissie, benoemd door het partijbestuur, heeft zich gedurende het verslagjaar bezonnen op haar taak. Zij stelde zich voor de opdracht: nieuwe visies en ideeën aan te dragen op het gebied van het vormingswerk van de partij. De grote lijnen van het beleid worden door haar uitgestippeld. Zij vervult een klankbordfunctie voor de vormingskonsulent en het dagelijks bestuur van de vormingskommissie, dat zij uit haar midden benoemt. Dit dagelijks bestuur houdt zich bezig met de zaken die op het direkt organisatorische en uitvoerende vlak liggen en problemen waarmee de vormingskonsulent in zijn dagelijks werk wordt gekonfronteerd, zoals het opzetten en inhoud geven aan (nieuwe) kursussen; het uitwerken van diskussieschema's en de vormgeving van andere activiteiten. Verder bereidt zij de vergaderingen van de vormingskommissie voor. De voltallige vormingskommissie vergaderde 4 maal. Het dagelijks bestuur daarnaast 9 maal. In de vormingskommissie hadden zitting per 30-9-1973:

mw. J. Bakker (direkteur van "De Bcrn" in Bennekom), E. van den Brink (studiesekretaris Federatie van Vormingscentra in Driebergen), mw. C.I. Jales (direkteur van Kerk en Wereld te Driebergen), mw. J. Daling (stafdocente Sociale Akademie te Groningen), J. Goorhuis (kursusleider A.G. der Woodbrookers te Kortehemmen), M. van Hasselt (namens de Wiardi Beckman Stichting), mw. C. v.d. Heuvel-de Blank (voorzitter Vrouwenkontakt in de P.v.d.A., 1e vice-voorzitter van de P.v.d.A.), G.J. Heyne den Bak (sekretaris P.v.d.A.), mw. A. in 't Veld (direkteur A.G. der Woodbrookers te Bentveld), mw. W. Velders-Vlasblom, J. van de Woord (personeelschef ziekenhuis Heerenveen) en W. van de Zandschulp (namens het bestuur van de P.v.d.A.). Het dagelijks bestuur werd gevormd door: mw. C. v.d. Heuvel-de Blank (voorzitter) en J. van Bergen (vormingskonsulent).

B. Activiteiten 1972-1973

1. Kursussen

Algemene beleidslijn:

De vormingskommissie is van oordeel, dat juist bij het

organiseren van kursussen voor de P.v.d.A. zoveel mogelijk gebruik gemaakt moet worden van faciliteiten en akkomodatie van de vele vormingsinstituten in Nederland. Uiteraard streeft zij ernaar dat de stafleden van deze instituten de gewenste kursussen in overleg met haar programmeren. In de praktijk blijkt deze wens wederzijds. De uitvoering en begeleiding van deze kursussen wordt overgelaten aan deze stafleden. In vele gevallen doet men wel een beroep op inleiders uit P.v.d.A. kringen, die op een specifiek terrein deskundig zijn. Dit is geen volstreekte voorwaarde. De vormingskonsulent kan bemiddelen bij het zoeken naar geschikte inleiders. Daarnaast rekent hij de werving van kursisten voor een groot gedeelte tot zijn taak en bespreekt met de vormingscentra de kursusopzet, de kursusprijs, de toekenning van subsidie aan individuele kursisten, enz. Gedurende de cursus wordt contact onderhouden met de vormingscentra en kursisten over het verloop van de cursus.

Verder is het beleid er op gericht geen kursussen te entameren, die reeds door vormingscentra worden opgezet en aansluiten bij ideeën en verlangens van de partij. Hierbij beperkt de vormingskonsulent zich tot het leggen van kontakten met de vormingscentra en het stimuleren tot deelneming vanuit de P.v.d.A.

Specifieke partij-politieke vorming en scholing, zoals kaderscholing, aktietraining, informatiebijeenkomsten voor nieuwe leden en belangstellenden, bezinningsweekenden voor bestuurders, onderwerpbesprekingen met diskussieleiders, raadsledentraining, enz., worden meestal in eigen beheer opgezet. Niettemin wordt geprobeerd hierbij zoveel mogelijk gebruik te maken van vrijwillige medewerking van ervaren kursusleiders. Soms wordt ook hier gebruik gemaakt van de akkomodatie van vormingscentra, afhankelijk van de aard van de bijeenkomsten en de wensen van de deelnemers. In vele gevallen betreft het hier echter zaalbijeenkomsten. Uit het hiernavolgende overzicht zal blijken dat wij nog in een beginstadium van mogelijkheden verkeren:

a. Kursus Maatschappelijke en Politieke Vorming

Deze tweejarige cursus, van in totaal 16 weekenden, bevat een inleiding in de economie en sociologie en behandelt de verschillende geestelijke stromingen van waaruit vele politieke partijen zijn ontstaan: Katholicisme, Calvinisme, Liberalisme, Communisme, Socialisme, Marxisme. Verder komen, met name in het 2e jaar, door de kursisten zelf aangedragen en voorbereide projekten aan de orde, die veelal nauw samenhangen met aktuele

maatschappelijke en politieke vraagstukken. Deze cursus werd georganiseerd in samenwerking met vormingscentra "De Born" in Bennekom en de Arbeiders-gemeenschap van de Woodbrookers in Bentveld.

"De Born": 1e jaar 20 kursisten, 2e jaar 23 kursisten
"Bentveld": 1e jaar 20 kursisten, 2e jaar 16 kursisten.
Het besloten karakter van deze kursussen voor P.v.d.A. leden verviel. Deelneming van progressieve belangstel-lenden werd mogelijk. P.v.d.A. leden konden subsidie ontvangen op de kursuskosten en op de reiskosten; Dit om deelneming vanuit de P.v.d.A. te bevorderen.

b. Diskussie- en vergadertraining

Deze cursus bestaat uit drie weekenden en behelst een intensieve training in het gesprek, de discussie en de besluitvorming. Inzicht en vaardigheid in doelma-tige communicatie zijn doel.

"De Born", Bennekom: 16 kursisten;

"Kerk en Wereld", Driebergen: 16 kursisten.

c. Kursus voor raadsleden

In samenwerking met de Sektie Gemeente, Gewest en Provincie van de Wiardi Beckman Stichting werden 2 projekt-weekenden georganiseerd op "De Born" in Bennekom. 2 febr.: ruimtelijke ordening, 30 deelnemers, 18 mei: stadsvernieuwing, 28 deelnemers.

d. Bezinningsweekend voor gewestelijke bestuursleden

In het weekend van 25 mei kwamen 30 bestuursleden van verschillende gewesten op "De Born" bij elkaar. Onder-werp: organisatorische opbouw van de partij in het licht van de P.v.d.A. als aktiepartij.

e. Kursussen voor vrouwelijke leden

Van 14 - 16 februari 1973 hebben 20 diskussieklubleid-sters zich op "De Born" te Bennekom beziggehouden met de doelstellingen van het onderwijs, aan de hand van een diskussiestuk, getiteld: "Ot en Sien gaan nog steeds naar school". Met de daar verkregen inzichten zijn de deelneemsters overal in het land aan het werk gegaan. Het resultaat was het aanvaarden van een voor-stel op het tweejaarlijks kongres van het Vrouwenkon-takt, waarin het hoofdbestuur werd opgedragen de moge-lijkheid te onderzoeken om te komen tot het uitgeven van lesbrieven over maatschappijleer voor het basis-onderwijs. Die lesbrieven moeten de kinderen aanzetten tot kritisch denken.

Van 9 - 11 februari 1973 hebben 35 vrouwelijke leden zich - ook op "De Born" in Bennekom - verdiept in: "De vrouw en de sociale wetgeving". De discussie hierover wordt nog in de groepen voortgezet. Ter ondersteuning daarvan is een Wegwijzer-nummer aan die problematiek gewijd.

Een groep van 20 vrouwen uit Amsterdam en naaste omgeving heeft een politieke oriëntatie-kursus gevolgd. De groep bestond overwegend uit nieuwe leden die graag in de partij wilden participeren, maar vonden dat ze te weinig van de partij wisten en te weinig gespreksvaardigheid hadden om zich in de afdelingen te laten horen. De cursus begon op 8 en 9 september. op het vormingscentrum "De Born" met gesprekstechniek. Hierna volgden 6 avondbijeenkomsten in Amsterdam, waar informatie werd gegeven en gediskussieerd over: de geschiedenis van het socialisme, de organisatie van de P.v.d.A., het Vrouwenkontakt, de functie van een politieke partij, de rijksbegroting. De cursus werd besloten met een weekend op "De Born". Voor nieuwe leden is dit type cursus bijzonder waardevol gebleken.

Ook gewestelijk is er op het gebied van de vorming wel het een en ander gebeurd. Wij denken hierbij o.a. aan de cursus in Drente. Een groep van + 35 vrouwen kwam 3 maal een dag bijeen o.l.v. de landelijk secretaresse van het Vrouwenkontakt, mw. W. Velders-Vlasblom. Vooral de gesprekstechniek werd daar beoefend.

f. Overige activiteiten

In maart werd een bezinningsweekend in samenwerking met Sjaloom georganiseerd op "Kerk en Wereld" met als thema: P.v.d.A. als aktiepartij. Dertig vertegenwoordigers van partijbestuur, Tweede Kamerfractie, W.B.S., vormingskommissie, F.J.G., partijburo, Vrouwenkontakt namen deel.

In samenwerking met de scholingskommissie van het gewest Limburg werden voor leden in Noord en Zuid Limburg elk 11 avonden belegd. Met behulp van diverse inleiders werden o.a. de organisatie van de partij, het programma, funktioneren van gemeenteraad en provinciale staten en een aantal aktuele politieke onderwerpen behandeld. Ongeveer 70 partijgenoten bezochten deze avonden.

In samenwerking met het gewest Noord Brabant Oost werden 5 scholingsdagen belegd. Ook hier bleek dit in een behoefte te voorzien. Gemiddeld 60 partijgenoten namen aktief deel aan deze bijeenkomsten, waar

ongeveer dezelfde onderwerpen als in Limburg werden behandeld.

Naast Noord Brabant Oost en Limburg hebben meer gewesten, distrikten en afdelingen vormingsactiviteiten opgezet, op eigen initiatief en vaak met adviezen van de Tesselschadestraat. Zoveel mogelijk verslagen van deze activiteiten zullen worden verzameld, zodat ook andere afdelingen en gewesten hier gebruik van kunnen maken.

2. Samen-Over-Leven

Dit discussieproject werd geëntameerd in de tijd dat het regeerakkoord tussen de progressieve drie tot stand kwam (1972), met als doel het zoeken naar wegen om tot een Progressieve Volks Partij te komen. Meningen van progressieve mensen over belangrijke politieke en maatschappelijke vraagstukken, zoals onderwijsbeleid, milieu, woningbouw, arbeidspolitiek en inkomensverdeling, zouden basiselementen voor een program moeten aandragen. In opdracht van P.v.d.A., P.P.R. en D'66 werd een discussiestuk opgesteld aan de hand van het rapport van de Club van Rome en het rapport-Mansholt. Een discussiebegeleidingskommissie, waarin mensen uit D'66, P.P.R., P.S.P., NIVON en universitaire wereld, alsmede G. Heyne den Bak, H. van Stiphout, E. van Rossum, J. van Bergen en H. Oskamp van de P.v.d.A., zetten het project op, geassisteerd door 2 stagiaires van de Sociale Akademie: E. Maas en H. Roosdorp. Deze kommissie vergaderde + 20 keer. De pers toonde matige belangstelling. De deelnemers ontvingen regelmatig nieuwsbulletins van de discussiebegeleidingskommissie. De val van het kabinet-Biesheuvel en de daarop volgende verkiezingen overschaduwden de discussie. Voorjaar 1973 werd er nieuw leven ingeblazen, mede t.g.v. het welslagen van een symposium in Amersfoort dat door + 300 discussieleiders en deelnemers werd bezocht. De discussiegroepen werkten door tot mei 1973. Een aantal gaf te kennen een volgend seizoen met een ander thema te willen doorgaan. De mogelijkheden daartoe worden bestudeerd. Totaal rond 4000 progressieve belangstellenden discussieerden tussen augustus 1972 en mei 1973. Rapportageformulieren dienden als basis voor de eindnota, die in september tot stand kwam. Het septembercongres van de P.v.d.A. verwierp de federatiegedachte en daarmee het streven naar een P.V.P. Spoedig daarna bleken ook de P.P.R. en D'66 congressen weinig voor een nauwer samengaan te voelen. Jammer voor Samen-Over-Leven, een beetje jammer ook voor alle

diskussiedeelnemers die wellicht teleurgesteld zijn over het niet-doorgaan van de oorspronkelijke bedoeling (meningen aandragen voor het programma van een Progressieve Volks Partij). Kennelijk heeft dit discussieproject onvoldoende de achterbannen van de verschillende progressieve partijen kunnen overtuigen van een sterke gezamenlijke aanpak van problemen met behulp van de bedoelde PVP. Niettemin, de discussieuitslagen worden wel degelijk gebruikt, maar nu meer door de afzonderlijke partijbesturen bij het opstellen, bijstellen, enz. van hun programma's. Bovendien gaan de besprekingen over een gezamenlijke aanpak van mede door de discussiedeelnemers aangedragen problemen en oplossingen door en wel in het Overlegorgaan van P.v.d.A., D'66, P.P.R. en P.S.P. Mogelijk leidt dit in de toekomst tot nieuwe ontwikkelingen in het progressieve krachtenveld.

In de eind nota, die men op het P.v.d.A. sekretariaat kan bestellen, treft u de interessante resultaten van dit discussieproject aan.

3. Vrede en Veiligheid

De partijkongressen van 1969 en 1972 drongen er bij het partijbestuur op aan een brede discussie over de buitenlandse politiek op gang te brengen.

"Socialisme Nu Internationaal" was hiertoe een eerste aanzet. Door verschillende oorzaken, o.a. de vervroegde verkiezingen, kwam deze discussie niet goed uit de verf. In december 1972 werd in opdracht van het partijbestuur uit de vormingskommissie opnieuw een discussiebegeleidingskommissie in het leven geroepen. Hierin kregen zitting mw. C. v.d. Heuvel (voorzitter), J. van Bergen (sekretaris), R. ter Beek (inhoudelijke begeleiding), E. v.d. Brink en J. v.d. Woord (vormingsdeskundigen) en H. Ouwkerk (relatie partijbestuur). De opdracht luidde: "een discussieproject voorbereiden, opzetten en uitvoeren over de buitenlandse politiek, toegespitst op vraagstukken rond vrede en veiligheid, om een brede meningsvorming binnen onze partij op gang te brengen, mede ter voorbereiding van doordachte besluitvorming op het partijkongres van april 1975". Vanuit de vormingskommissie werd intensief meegedacht over het bewandelen van een evenwichtige procedure bij opzet van discussiemodel en discussiemateriaal. Vele deskundigen, representanten van de meest uiteenlopende stromingen van binnen en buiten de partij, droegen stukken aan, die uiteindelijk tot een handzame discussienota werden geredigeerd door Kees Tamboer, journalist van de Haagse Post.

Het Interkerkelijk Instituut voor Vredesvraagstukken, het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken, het Polemologisch Instituut uit Groningen en het Internationaal sekretariaat van de P.v.d.A. maakten tezamen een zorgvuldige selectie van artikelen voor de begeleidende dokumentatiemap. Deze kwam met medewerking van de Dokumentatie- en Informatie Centrale "De Horstink" tot stand. De discussiebegeleidingskommissie kwam een tiental malen bijeen voordat opzet en materiaal voor de discussie op 5 mei 1973 in een goed bezochte persconferentie openbaar gemaakt kon worden. Op 14 juni werd het projekt onder de aandacht van alle afdelingssekretarissen en vrouwengroepen gebracht met het oog op het instellen van discussiegroepen. Op 14 augustus werd dit verzoek herhaald. Eveneens kregen alle in Amsterdam geregistreerde discussieleiders van vorige discussieprojekten (+ 600) de discussienota toegestuurd met de vraag een start te maken met Vrede en Veiligheid. Op 8 september organiseerde de vormingskommissie in Hengelo, Leeuwarden, Utrecht en Amsterdam instructiebijeenkomsten voor de discussieleiders; 200 gaven blijk van belangstelling.

De afgevaardigden naar het partijcongres van 14-15 september vonden eveneens de discussienota tussen hun kongresstukken. Tegen het einde van dit verslagjaar hadden wij een aanmelding van + 300 discussiegroepen. Wij hebben de indruk dat de discussie goed op gang zal komen na 1 oktober 1973, het nieuwe seizoen.

4. Andere politieke partijen

Op ons initiatief werden 6 bijeenkomsten belegd met functionarissen op het gebied van vorming en scholing van ARP, KVP, PSP, VVD, DS'70, D'66, PPR en CHU. Hierbij werden ook vertegenwoordigers van de Stichting Burgerschapskunde, het Nederlands Centrum voor Democratische Burgerschapsvorming en de Nederlandse Politieke Jongeren Contact Raad uitgenodigd. Naast levendige discussies over de verschillende visies op het politieke vormingswerk hadden deze besprekingen tot resultaat dat Rijkssubsidie voor het vormingswerk van politieke partijen werd nagestreefd en aangevraagd door ARP, CHU, KVP, DS'70, PPR, PSP en PvdA. Na een schriftelijk verzoek van deze partijen gezamenlijk d.d. 17 mei 1973 bleek spoedig daarna uit de regeringsverklaring dat het kabinet hier positief tegenover zou staan. Op verzoek van de minister-president gaven wij een nadere uiteenzetting omtrent motivatie en mogelijk-

ke vormgeving van een subsidieregeling. Tevens werd aangekondigd dat concrete subsidiebedragen zouden worden ingediend. Wij richtten ons hiermede tot het Departement van Binnenlandse Zaken, waar eerder de subsidieregeling voor politiek wetenschappelijke instituten is ondergebracht. Het subsidievoorstel bestaat uit een vast basissubsidiebedrag voor elke politieke partij, vertegenwoordigd in de Tweede Kamer. Verdere subsidiëring zou in relatie met het aantal Tweede Kamerzetels moeten worden gebracht. We drongen er op aan de subsidie per 1 januari 1974 te verlenen.

INTERNATIONAAL SEKRETARIAAT

Voor het Internationaal Sekretariaat werd het verslagjaar gekenmerkt door verdere pogingen de nieuwe structuur ingang te doen vinden. Gedeeltelijk is dit geslaagd. Gedeeltelijk ook niet, omdat de vroegere Commissie Buitenland, die de romp vormt voor het werk in de internationale sektor, grondig aan vernieuwing toe is.

Commissie Buitenland

Voorzitter: Relus ter Beek

Sekretaris: Harry van den Bergh

Deze kommissie is in het verslagjaar niet meer bijeen geweest. Ten dele is dit te wijten aan de drukke werkzaamheden in verband met de discussie buitenland. Belangrijkste oorzaak is wel dat de kommissie kwa samenstelling vernieuwd moet worden.

Samenwerking afdelingen buitenland D'66 en P.P.R.

Deze werd op de oude voet voortgezet, hoewel het overleg aanzienlijk intensiever werd. Onze partij werd in dit overleg vertegenwoordigd door Relus ter Beek en Harry van den Bergh. Met D'66 en P.P.R. werd afgesproken, dat een stuk samenwerking ook zou plaats vinden met betrekking tot de buitenlanddiskussie. Beginselafspraken werden ook gemaakt voor samenwerking en overleg t.a.v. defensie en Europese politiek.

Socialistische Internationale

De S.I. vergroot zijn activiteiten, waardoor de deelname van onze vertegenwoordigers Relus ter Beek en Harry van den Bergh aan het werk in Bureau en diverse kommissies in intensiteit aanzienlijk toenam. De par-

tij nam aan verschillende missies deel.

Buitenlanddiskussie

Relus ter Beek overlegde intensief met de vormingsafdeling over de opzet van de buitenlanddiskussie. Het projekt dat in het vorige verslagjaar was gestart, werd terzijde gelegd. Daarvoor in de plaats kwam een nieuw en beter diskussiestuk. De diskussie zelf komt ten einde in het volgende verslagjaar.

Samenwerking socialistische partijen in de Europese Gemeenschap

De vertegenwoordigers van onze partij in het Bureau, Harry van den Bergh en Relus ter Beek, zetten hun pogingen voort uitvoering te geven aan de wens van onze partij de samenwerking in het Bureau te versterken. Daartoe nam Harry van den Bergh zitting in een werkgroep, die voorstellen moet doen over versterkte samenwerking. Helaas funktioneerde het Bureau zelf op een laag pitje. Veel aandacht trok het kongres in Bonn (juni 1973) over de Sociale Politiek in de Gemeenschap. De Partij van de Arbeid kwam met een groot aantal voorstellen en amendementen.

Europese politiek

Voorzitter: Schelto Patijn

Sekretaris: Harry van den Bergh

Deze kommissie zette op de gebruikelijke intensieve wijze haar werkzaamheden voort en bracht verschillende adviezen uit aan fraktie en partijbestuur.

Defensiecommissie

Voorzitter: Harry van den Bergh

Sekretaris: Frans Uyen.

Deze kommissie leidde in het vorige verslagjaar een vrij slapend bestaan. In dit verslagjaar werden verschillende adviezen uitgebracht en werd besloten tot de organisatie van een konferentie over Vermaatschappelijking Krijgsmacht. Ten behoeve van deze konferentie werd een begin gemaakt met het schrijven van een uitvoerige diskussienota.

GATT-werkgroep

Besloten werd in samenwerking met de andere progres-

sieve partijen aan te vangen met een studie over de GATT-onderhandelingen. De werkgroep bestaat uit een te gering aantal mensen om bij deze ingewikkelde problematiek sukses zeker te maken. Desondanks werd begonnen met inleidende diskussies.

Andere activiteiten

In het algemeen geldt dat de activiteiten van het internationaal sekretariaat intensiever worden. De ervaring heeft uitgewezen dat sinds de partij weer regeringsverantwoordelijkheid draagt, het aantal verzoeken om gesprekken en ontmoetingen aanzienlijk is toegenomen en dat men veelvuldig op ons een beroep doet bepaalde zaken in Den Haag te onderzoeken. Ook richten zich veel meer mensen met "internationale ombudskwesties" tot het internationaal sekretariaat. Overwogen moet worden of voor deze gevallen die veel tijd en werk vereisen, geen aparte regelingen getroffen moeten worden.

VERSLAG VAN DE PENNINGMEESTER

ALGEMEEN

In het verslag over het boekjaar 1 oktober 1971/30 september 1972 is gewezen op de omstandigheid dat een politieke partij als vereniging niet opeenvolgende vrijwel identieke verenigingsjaren kent. Er is een jaar met kamerverkiezingen, een jaar met staten- en raadsverkiezingen en twee jaar zonder verkiezingen, hierbij afgezien van tussentijdse raadsverkiezingen i.v.m. samenvoegingen van enkele gemeenten. Het verenigingsjaar 1 oktober 1972/30 september 1973 zou aanvankelijk een jaar zonder verkiezingen zijn. Voor de begroting zoals die na een eerste behandeling in de vergadering van de partijraad op 10 juni 1972 in de daarop volgende vergadering op 16 september 1972 werd vastgesteld, was dit laatste dan ook als uitgangspunt genomen. Evenwel had de kabinetsskrisis in de zomer van 1972 de nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer op 29 november 1972 tot gevolg.

De eerste paar maanden van het nieuwe verenigingsjaar stonden in het teken van een intensieve campagne voor deze verkiezingen. In het tweede kwartaal - d.w.z. na de jaarwisseling - kwam de partij geleidelijk weer aan het gewone verenigingsleven toe. Alleen verschillend kommissiewerk bleef nog wat achter. Ondanks het bijzondere karakter van dit verenigingsjaar, was er wederom van een goede financiële ontwikkeling sprake. In het algemeen bleven de lasten beneden de geraamde bedragen, terwijl bij de baten hogere bedragen dan geraamd konden worden geboekt. Het was daardoor mogelijk diverse noodzakelijke financiële voorzieningen te treffen. De verkiezingscampagne, gevoerd in het najaar van 1972, vertoont geen nadelig saldo. Dankzij de verrassend grote opbrengst van de inzameling onder de leden en een strikte budgetbewaking konden de kosten van de intensieve campagne volledig worden gedekt.

DE FINANCIËLE POSITIE VAN DE PARTIJ

Evenals in het boekjaar 1971/1972 onderging in het verslagjaar de financiële positie van de partij enige verbetering. Zoals uit de balans per 30 september 1973 - zie bijlage I verslag accountant d.d. 30 januari 1974 - blijkt, konden met name aan de posten vermeld onder "Voorzieningen" verschillende bedragen worden

toegevoegd. Een behoorlijk peil van deze voorzieningen is noodzakelijk. Immers, de afgelopen jaren hebben duidelijk aangetoond dat de partij niet alleen met haar organisatie, doch ook door beschikbare financiële middelen in staat moet zijn direkt en op goede wijze op gebeurtenissen te reageren.

De liquiditeit van de partij is bevredigend. Dit is toe te schrijven aan het feit dat de jaarrekeningen over de laatste boekjaren geen tekorten vertoonden. Nochtans is de liquiditeitspositie op langere termijn bezien zwak. Redenen, waarom verbetering van deze liquiditeitspositie in de komende tijd noodzakelijk is.

DE REKENING BOEKJAAR 1972/1973

Zoals reeds opgemerkt, bleven de lasten in het algemeen beneden de geraamde bedragen. Voor een meer gedetailleerd overzicht zie Bijlage I van het accountantsverslag. De werkelijke personeelsbezetting over het boekjaar 1972/1973 was gelijk aan de geraamde bezetting volgens de begroting, echter met uitzondering van de post van directeur van het sekretariaat. In de vakature van de directeur, ontstaan door het overlijden van de heer F. Schilthuis op 14 november 1972, werd in afwachting van een nieuwe organisatorische opzet voorschijns niet voorzien. Dat in verschillende gevallen de post salarissen en sociale lasten achterbleef bij de geraamde bedragen is toe te schrijven aan het feit dat de werkelijke stijging van salarissen en sociale lasten enigszins minder was dan de raming hiervan in de begroting.

De restauratie van het pand Tesselschadestraat 31 te Amsterdam is praktisch voltooid. Hiermede was in het verslagjaar een bedrag van ca. f. 46.000 gemoeid, welk bedrag geheel ten laste komt van de N.V. Mij tot Exploitatie en Administratie van Verenigingsgebouwen. (Zie post "Deelnemingen" op de balans per 30-9-1973). Ook in dit verslagjaar werden verschillende afdelingen financieel gesaneerd en wel voor een totaalbedrag van ca. f. 25.700. Dit bedrag is geboekt ten laste van de post "Voorziening voor dubieuze vorderingen" begrepen in de vordering op de afdelingen (zie bijlage III/2, verslag accountant).

BALANS PER 30 SEPTEMBER 1973

Voor de balans per 30-9-1973 en de toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar het verslag

van de accountant d.d. 30 januari 1974. In het algemeen is het beeld van de balans gunstig. Echter wordt nog eens gewezen op hetgeen hierboven vermeld is onder de financiële positie van de partij.

Amsterdam, 30 januari 1974.

Aan de Partijraad van de
Partij van de Arbeid
Tesselschadestraat 31
Amsterdam

Mijne Heren,

Wij hebben de jaarrekening over het boekjaar 1 oktober 1972 t/m
30 september 1973 van de Partij van de Arbeid gecontroleerd.

VERKLARING

Op grond van dit onderzoek zijn wij van oordeel dat de in dit
rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld geeft van de
grootte en de samenstelling van het vermogen op 30 september
1973 en van het resultaat over het op die datum geëindigde
boekjaar.

RESULTAAT

Vergelijking van de staten van baten en lasten over de jaren
1972/1973 en 1971/1972 geeft het volgende beeld:

BATEN

Méér baten

Kontributies	f. 270.400,--
Interest	<u>30.600,--</u>
	f. 301.000,--

Minder baten

Subsidie Koos Vorrink Instituut	<u>20.000,--</u>
Per saldo méér baten	<u><u>f. 281.000,--</u></u>

LASTEN

Méér lasten

Sekretariaat	f. 31.400,--
Blad P.K.	30.100,--
Kongres en partijraden	4.200,--
Sekretariaat buitenland	9.100,--
Vrouwenkontakt	11.800,--
Verkiezingsfonds	55.000,--
Aktiefonds	43.000,--
Dr. Wiardi Beckman Stichting	7.700,--
Toegevoegd aan voorzieningen	<u>192.700,--</u>
	f.385,000,--

Minder lasten

Bestuur	f. 2.100,--
C.L.A.en kontributieinning	16.900,--
Sanering afdelingen	7.500,--
Gewesten	8.500,--
Vorming en scholing	14.100,--
Subsidies	4.000,--
Diversen	26.100,--
Toegevoegd aan kapitaal	<u>24.800,--</u>
	f.104.000,--

Per saldo méér lasten f.281.000,--

De netto-kontributiebate steeg ten opzichte van 1971/1972 met bijna 14%. Deze stijging is enerzijds een gevolg van de op 1 oktober 1972 toegepaste kontributieverhoging, anderzijds een gevolg van de stijging van het ledental met + 3.600 leden. De aantallen leden van de partij waren op

30 september 1972	+ 94.200 en op
30 september 1973	+ 97.800

De gestegen interestbate is veroorzaakt door de hogere saldi der deposito's. Ook de stijging van het interestniveau speelt hier een rol.

Ten aanzien van het hogere lastencijfer willen wij nog het volgende opmerken.

Een der belangrijkste kostenfactoren betreft de personeelskosten (+ 40% van de totale lasten). In 1972/1973 werd aan salarissen inclusief sociale lasten ruim f. 930.000,-- betaald, tegenover ruim f. 860.000,-- in 1971/1972 (exclusief de toevoeging aan de voorziening bijzondere verplichtingen personeel). De stijging t.o.v. 1971/1972 bedraagt ruim 8%. Door de positieve invloed van een aantal personeelsmutaties is dit percentage lager dan dat wat berekend kan worden op basis van de trendmatige stijging van de salariskosten.

Daar besloten is in den vervolge de aanschaffingen van inventaris direkt ten laste te brengen van het betreffende boekjaar, is de aanwezige inventaris door een extra afschrijving van f. 22.999,-- afgeschreven tot f. 1,--.

Evenals vorig jaar zijn door ons in de staat van baten en lasten (bijlage II) ook de begrotingscijfers opgenomen zoals deze door u zijn vastgesteld in uw vergadering van 16 september 1972. Vergelijking van de begrotingscijfers met de uitkomsten voor het verslagjaar leert dat aan de batenzijde de begrote bedragen zijn gerealiseerd, terwijl aan de lastenzijde, met uitzondering van de posten subsidies, verkiezingsfonds en toegevoegd aan voorzieningen, de uitgaven ruim binnen de begroting zijn gebleven. De door uw afdeling boekhouding toegepaste maandelijks verslaglegging voor de begrotings- en kostenbewaking heeft ook dit jaar aan zijn doel beantwoord.

FINANCIELE ADMINISTRATIE

De afdeling boekhouding funktioneert doeltreffend. Aan het einde van het boekjaar is een begin gemaakt met de samenvoeging van de afdelingen C.L.A. en boekhouding. Wij verwachten dat deze samenvoeging de financiële administratie van de partij zal kunnen versterken.

Nu de heer K.D. Dorsman afscheid heeft genomen als penningmeester van de partij, willen wij niet nalaten onze waardering uit te spreken voor de goede samenwerking met hem in deze jaren. Overigens geven de eerste kontakten met uw nieuwe penningmeester de heer G. Castelijns, ons geen aanleiding ten aanzien van hem andere verwachtingen te koesteren.

Teneinde de overzichtelijkheid van de financiële verslaglegging te vergroten, is in overleg met uw penningmeester besloten geen afzonderlijke jaarrekeningen meer op te stellen van het Verkiezingsfonds en het Vrouwenkontakt. Beide zijn thans geïntegreerd in de jaarrekening van de partij. De vergelijkende cijfers van 1971/1972 zijn bij de gewijzigde presentatie aangepast.

De afscheiding van de in fondsen afgezonderde bedragen van de algemene partijfinanciën blijft in deze opstelling ongewijzigd.

FINANCIELE POSITIE

Uit onderstaand vergelijkend overzicht moge de ontwikkeling van de liquiditeitspositie blijken.

	<u>30-9-1973</u> (x f.1000,--)	<u>30-9-1972</u> (x f.1000,--)
Dadelijk beschikbare middelen	1.323	1.104
Vorderingen op korte termijn	<u>364</u>	<u>264</u>
	1.687	1.368
Schulden op korte termijn	596	391
Voorzieningen	491	267
Fondsen	<u>775</u>	<u>872</u>
	<u>1.862</u>	<u>1.530</u>
Werkkapitaal, negatief	<u><u>175</u></u>	<u><u>162</u></u>
Kapitaal	780	780
Lening u/g	750	750
Vastgelegde middelen	-	13
Deelnemingen	<u>205</u>	<u>179</u>
	<u>955</u>	<u>942</u>
Werkkapitaal, negatief	<u><u>175</u></u>	<u><u>162</u></u>

Het werkkapitaal verminderde met rond f. 13.000,-- als volgt te verklaren (x f. 1000,--):

Deelnemingen	26
Investerings, per saldo	<u>23</u>
	49
Af: afschrijvingen	<u>36</u>
	<u><u>13</u></u>

Alhoewel het werkkapitaal in geringe mate daalde, zijn vooral de dadelijk beschikbare middelen gestegen, Hiertegenover staan echter belangrijk hogere voorzieningen. De dadelijk beschikbare middelen zorgen voor een voldoende liquiditeit op korte termijn. Op langere termijn wordt de liquiditeitspositie ongunstig beïnvloed door het negatieve werkkapitaal.

Van de lening u/g aan "De Arbeiderspers B.V." is een saldobevestiging ontvangen. Er zijn op dit ogenblik geen aanwijzingen die de volwaardigheid van deze vordering in twijfel doen trekken.

Ons gaarne tot nadere toelichting bereid verklarend,

hoogachtend,

MULLER, REIJN & CO.

w.g. I.K. Bakker

PARTIJ VAN DE ARBEID,

BALANSEN

	<u>30-9-1973</u>	<u>30-9-1972</u>
AKTIVA		
DADELIJK BESCHIKBARE MIDDELEN		
Kas, bank- en girorekeningen	f 222.746,62	f 570.762,80
Depositorerekeningen	1.100.000,--	500.000,--
Effekten	<u>--,--</u>	<u>33.532,--</u>
	f 1.322.746,62	f 1.104.294,80
VORDERINGEN EN VOORUIT BETAALD		
Lening u/g	750.000,--	750.000,--
Afdelingen	191.090,78	153.821,22
Debiteuren	5.496,65	6.140,98
Div.vorderingen en vooruitbet.	<u>167.893,19</u>	<u>103.727,15</u>
	f 1.114.480,62	f 1.013.689,35
VASTGELEGDE MIDDELEN		
Inventaris	f 1,--	f 6.000,--
Auto	<u>--,--</u>	<u>7.000,--</u>
	f 1,--	f 13.000,--
DEELNEMINGEN		
N.V. Maatschappij tot Exploitatie en Administratie van Verenigingsgebouwen	f 204.848,05	f 178.785,42
TOTAALTELLINGEN		
	<u><u>f 2.642.076,29</u></u>	<u><u>f 2.309.769,57</u></u>

AMSTERDAMOP

	<u>30-9-1973</u>	<u>30-9-1972</u>
PASSIVA		
SCHULDEN EN VOORUITONTVANGEN		
Krediteuren	f 172.169,93	f 84.404,18
Gewesten	53.851,79	55.492,21
Dr. Wiardi Beckman Stichting	153.140,73	46.938,20
Evert Vermeer Stichting	19.958,06	19.771,69
Thiele Wibautfonds	1.117,20	6.073,76
Diverse schulden en vooruit ontvangen	<u>196.004,42</u>	<u>217.300,60</u>
	f 596.242,13	f 390.437,26
VOORZIENINGEN		
Bijzondere verplichtingen personeel	f 233.964,87	f 150.000,--
Bijzondere bestemmingen	100.000,--	60.000,--
Retour-kwitanties	74.800,--	45.000,--
Kongres partij	--	10.000,--
Kongres Vrouwenkontakt	5.300,--	2.000,--
Aanschaf apparatuur	35.000,--	--
Computer-programma rekening- courant administratie	12.000,--	--
Reorganisatiekosten	<u>30.000,--</u>	<u>--</u>
	f 491.064,87	f 267.000,--
FONDSEN		
Verkiezingsfonds	f 204.677,18	f 536.884,37
Fonds bijzondere activiteiten	178.695,25	62.195,75
Spaarfonds afdelingen	390.054,04	272.961,57
Aktiefonds Vrouwenkontakt	<u>1.779,13</u>	<u>--</u>
	f 775.205,60	f 872.041,69
KAPITAAL	f 779.563,69	f 780.290,62
TOTAALTELLINGEN		
	<u>f 2.642.076,29</u>	<u>f 2.309.769,57</u>

PARTIJ VAN DE ARBEID, AMSTERDAM

STATEN VAN BATEN EN LASTEN

	Begroot over		
	1972/1973	1972/1973	1971/1972
BATEN			
Kontributies, netto	f 2.175.000,--	f 2.210.563,14	f 1.940.181,47
Interest	57.500,--	90.723,56	60.108,26
Subsidie K.V.I.	--	--	20.000,--
	<u>f 2.232.500,--</u>	<u>f 2.301.286,70</u>	<u>f 2.020.289,73</u>
LASTEN			
Bestuur	f 229.800,--	f 204.177,91	f 206.304,07
Sekretariaat	676.700,--	610.761,40	579.395,41
CLA/Kontrib.inning	299.800,--	263.332,97	280.238,66
Sanering afdelingen	15.000,--	15.000,--	22.545,21
Blad P.K.	170.000,--	159.474,82	129.420,39
Kongres en partijraden	38.000,--	29.409,24	25.165,--
Sekretariaat Buitenl.	83.700,--	61.186,77	52.068,66
Vrouwenkontakt	104.600,--	97.346,--	85.557,83
Gewesten	129.100,--	140.481,45	148.942,19
Vorming en scholing	79.100,--	67.880,42	81.981,95
Subsidies	10.500,--	15.555,95	19.567,06
Verkiezingsfonds	125.000,--	180.000,--	125.000,--
Aktiefonds	70.000,--	54.744,57	11.699,04
Dr. Wiardi Beckman			
Stichting	110.700,--	110.700,--	103.000,--
Diversen	90.500,--	48.250,10	74.396,44
Toegevoegd aan voor- zeningen	--	242.000,--	49.250,--
Toegevoegd aan kapitaal	--	985,10	25.757,82
	<u>f 2.232.500,--</u>	<u>f 2.301.286,70</u>	<u>f 2.020.289,73</u>

1. Beleid

Het beleid van het afgelopen jaar is in eerste instantie bepaald door het kongres van de FJG in januari 1973.

Dit kongres nam het belangrijke besluit, dat de landelijke activiteiten van de FJG zich meer moesten concentreren op een beperkt aantal dan op een groot aantal, waarbij men slechts toekomt aan het uitgeven van kritische verklaringen zonder een follow-up te kunnen realiseren.

Als prioriteiten werden aangemerkt een landelijke NATO-werkgroep, een NAMIBIE-groep, een Werkgroep Scholing en Vorming en tenslotte activiteiten in het kader van gemeentepolitiek.

Vanuit de afdelingen is daar als prioriteit bijgekomen de kontakten met de afdelingen en het stimuleren van nieuwe afdelingen.

In het voorjaar is daar opnieuw als prioriteit bijgekomen de discussie over het bestaansrecht, taak en functie van de eigen organisatie. De discussie daarover kwam mede op gang door enkele discussienotities van de hand van André van der Louw. Deze stelde o.a. voor de discussie te richten op een in december 1973 te organiseren socialistisch jongerenkongres. De voor dit kongres ingestelde voorbereidingskommissie, waarin zaten PvdA, FJG en representanten uit andere jongerenorganisaties en vormingswerk, heeft echter besloten zich in een algemeen beraad om te zetten en de partij te adviseren in de problematiek van jongeren. Het kongres was daardoor van de baan.

Het dagelijks bestuur van de FJG stelt zich thans voor de discussie te richten op haar eigen kongres in februari 1974.

De discussie is in eerste instantie gevoerd in een aantal afdelingen, met als resultaat een aantal reacties in De Kapitalist.

Daarna op een startweekend in september, op een paar algemeen-bestuursvergaderingen en op een speciaal daaraan gewijd weekend op 15 en 16 december.

Door de grote aanzet die de identiteitsdiskussie gekregen heeft, zijn de andere prioriteiten iets minder uit de verf gekomen dan op het FJG-kongres gehoopt werd.

De NATO-groep heeft zich in eerste instantie vooral met studie bezig gehouden. Ze heeft afdelingen van informatie voorzien en heeft een speciaal nummer van De Kapitalist verzorgd.

Een aantal afdelingen heeft diskussies rond de NATO georganiseerd.

De Werkgroep Scholing en Vorming is vooral het eerste half jaar druk bezig geweest met de inventarisatie van meningen. Daartoe werd een aantal afdelingen bezocht en werden deskundigen uitgenodigd. De vergaderfrequentie was vrij hoog. Helaas is een duidelijke terugrapportering naar bestuur en afdelingen achterwege gebleven.

In het kader van Namibië heeft vooral de afdeling Tiel veel werk verricht. Er werd een dokumentatie ten behoeve van scholen opgezet.

Aan socialistische gemeentepolitiek werd o.a. aandacht besteed tijdens het startweekend. Bovendien organiseerde de afdeling Amsterdam er een studiedag over en maakte een dokumentatie-map.

Ook een aantal andere afdelingen zijn zich via werkgroepen aan het voorbereiden op de gemeenteraadsverkiezingen van 1974.

2. Bestuur

Het algemeen bestuur, bestaande uit vertegenwoordigers van de afdelingen, heeft dit jaar veel beter gefunctioneerd dan het vorige. Waren er het vorig jaar slechts twee slecht bezochte vergaderingen, dit jaar werd elke twee maanden vergaderd (totaal 7 maal) waarbij telkens een groot deel van de afdelingen vertegenwoordigd was. Belangrijk was o.a. verslaggeving uit afdelingen.

Het dagelijks bestuur kwam bijna wekelijks bijeen. De meeste tijd werd gestoken in het op gang houden van kontakten binnen en buiten de FJG, het voorbereiden van de algemeen-bestuursvergaderingen, de weekends, voorbereidingen van de identiteitsdiskussie, verslagen van werkgroepen e.d.

Het dagelijks bestuur als geheel heeft het afgelopen jaar te maken gehad met een gebrek aan homogeniteit en continuïteit.

Op 14 januari, tijdens het kongres, werd het volgende bestuur gekozen: Tom Stom (voorzitter), Ruud Dekker, Marian Heemskerk, Cees Kuypers, Mieke Gerritsen, Paul Brussee, Wim van de Bunte, Eric van het Hoog, Jaap Ruygers.

Na een aantal mutaties ziet het bestuur er thans als volgt uit: Jaap Ruygers (wnd. voorzitter), Ruud Dekker, Mieke Gerritsen, Herman Nieuwland, Rob de Vos en Paul Brussee.

Vanaf 1 september hebben de werkzaamheden van het da-

gelijks bestuur zich kunnen intensiveren, omdat een tweetal studentes van de Haagse Sociale Academie hun stage bij de FJG lopen. Het zijn Anne Lenders en Eleonora Schreuders. Op het eind van het (studie)jaar zal na een duidelijke evaluatie een rapportering moeten blijken of dit experiment volgende jaren herhaald kan worden.

3. Afdelingen

Het aantal afdelingen is sterk gegroeid. Nieuwe afdelingen kwamen van de grond in Tiel, Boskoop, Grouw, Leeuwarden, Groningen, Delft, Helmond en Barendrecht. Helaas bleken in de loop van dit jaar de afdelingen Eindhoven, Enschede en Heerlen niet meer levensvatbaar.

De afdelingen Amsterdam, Alkmaar, Utrecht, Heerenveen, Zevenaar, Ooststellingwerf, Wageningen en Den Haag kontinueerden hun activiteiten.

Wanneer men naar de afdelingen kijkt, heeft de FJG een duidelijk pluriform karakter. De activiteiten van de afdelingen verschillen sterk, maar het grootste onderscheid ligt toch wel tussen de afdelingen in de grote steden en die in de kleinere gemeenten in het noorden en oosten van het land.

De eerste hebben zich vooral bezig gehouden met universitaire problematiek (duizend gulden), landelijke items als Chilidemonstraties, anti Peynenburg-komitees e.d.

In de andere afdelingen zijn vaker kontakten gelegd met plaatselijke wereldwinkels, Zuidelijk Afrikagroepen e.d.

Ook is er een verschil in het ledenbestand: in de grote steden zijn de leden relatief ouder.

Verschillende afdelingen organiseerden dit jaar scholingsavonden, werkgroepen rond gemeentepolitiek, rond milieuproblematiek rond de problematiek van werkende jongeren en rond de NATO.

Ook zijn er diverse afdelingen die regelmatig een eigen bulletin uitgeven.

De aansluiting van de plaatselijke activiteiten met de landelijk gekozen items is wat moeizaam verlopen. Een aantal afdelingen wil zich in de toekomst duidelijk verbinden met de plaatselijke afdelingen van de partij; andere hebben liever een wat onafhankelijker opstelling.

4. Leden

Het aantal aanmeldingen van nieuwe leden was dit jaar

groter dan vorige jaren. Toch is het aantal leden slechts licht gestegen. Dit kwam omdat een ruim aantal leden inmiddels de dertig gepasseerd bleek te zijn en hun lidmaatschap opzegde. Dit betekent wel, dat de organisatie als geheel zich verjongd heeft. Het totale ledenbestand schommelt thans rond de 1200.

5. Financiën

Voor de activiteiten en de bestuurskosten heeft de FJG het afgelopen jaar sluitend kunnen draaien. Het blad De Kapitalist was een financiële slokop, zodat we genoodzaakt zijn geweest een nummer te laten vervallen. Tevens hebben we het aantal pagina's moeten verminderen.

Doordat door invoering van het ledenbestand in de computer de inning van kontributie vertraagd is, zijn er met name in de zomertijd ernstige likiditeitsmoeilikheden geweest.

Blijvend is het frustrerend, dat de financiële mogelijkheden te gering zijn om de organisatie voldoende te kunnen ondersteunen.

Dit heeft ongetwijfeld gevolgen voor de organisatie zelf, waarvan de groeimogelijkheden worden beperkt.

6. Blad De Kapitalist

Ten aanzien van De Kapitalist bepaalde het kongres, dat zit zowel een visitekaartje naar buiten moet zijn, als dat het informatie uit de eigen organisatie moet verschaffen.

De nummers kwamen dit jaar regelmatig uit.

Ekstra-nummers werden gewijd aan Chili en aan de NATO.

7. Andere activiteiten en eksterne kontakten

- de FJG was vertegenwoordigd in het comité Handen Af van de VVDM.
- de FJG was vertegenwoordigd in het landelijk Anti-Peynenburg-comité.
- de FJG voerde met het LOG gesprekken met Klein en Masman over duizend gulden en studiefinanciering in het algemeen.
- de FJG had vertegenwoordigers in het bestuur van de NPJCR en het NKIJ.
- de FJG organiseerde met de Jusos studiedagen in Passau (West-Duitsland).
- de FJG werkte mee aan Chili- en Griekenlanddemonstraties.
- de FJG was vertegenwoordigd bij konferenties van CENYC (in Ierland) en IUSY (op Malta).

- een delegatie uit het dagelijks bestuur bezocht na een uitnodiging Roemenië.
- de FJG was vertegenwoordigd op partijraden en het partijkongres.
- de FJG deed aan een aantal seminars in het buitenland mee.

VROUWENKONTAKT

HET BESTUUR

Op 11 oktober 1973, dus veertien dagen na afloop van de verslagperiode, werd het tweejaarlijks kongres van het vrouwenkontakt gehouden. Dit kongres was een half jaar uitgesteld in verband met de vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer in november 1972. Op dat kongres werden tot lid van het hoofdbestuur gekozen:

T. van Beek-Dekkinga	M.G. v.d. Merwe-Schröder
A. van Belle-v.d. Ster	R. Sap-Kok
N. v.d. Bor-Lafeber	R. Simon-Vogelaar
T. de Bruyn-Bijleveld	A. van Stipriaan-Vos
R. Hof-Brouwer	L. den Uyl-van Vessem
C. v.d. Heuvel-de Blank (vz)	C. v.d. Wel-Beije
W. Jezek-Aalbers	M. Wuthrich(sekr)
G. Schaepman	

ORGANISATIE

Totaal aantal groepen en kontakten per 30-9-'73: 236
Totaal aantal korrespondentschappen per 30-9-'73: 146
Totaal aantal geregistreeerde diskussieklubleidsters
per 30-9-1973: 276

ROOIE VROUWENPLANNEN

Het beeld van de vrouw in de reclame

Deze eerste rooie vrouwen aktie, die als aktie reeds eind november 1972 is beeindigd, heeft zijn uitwerking niet gemist. Zowel de reklamewereld zelf als een groot aantal vrouwencentra vragen bij het vrouwenkontakt nadere informatie en dokumentatie over reclame in de meest uitgebreide zin en de visie van het vrouwenkontakt daarop. Vooral voor vormingscentra geldt dat men een rooie vrouw vraagt om als gastdocente over dat onderwerp op te treden. Indien enigszins mogelijk wordt op deze verzoeken ingegaan. De voorzitter van het vrouwenkontakt, I. v.d. Heuvel-de Blank, maakt deel uit van de Reklameraad. Weliswaar namens het hoofdbestuur van de VARA, maar men kan zich afvragen of zij, zonder de rooie vrouwen aktie, op deze post gekomen zou zijn.

Wachttijden poliklinieken

Naar aanleiding van deze aktie zijn gesprekken gevoerd met een aantal direkties van ziekenhuizen, met de direktie van het ziekenfonds "de Volharding" in Den Haag en met de Ziekenfondsraad. Van de kant van de direkties was men zeer positief over het door de rooie vrouwen ingestelde onderzoek en men was graag bereid te bespreken of er iets ten goede veranderd zou kunnen worden of - voorzover men hiertoe geen mogelijkheid zag - te verklaren welke omstandigheden dit verhinderden.

Hoewel - gezien de doelstelling van de aktie - het probleem van de lange wachttijden in de poliklinieken centraal stond in de gesprekken, bleek weldra dat dit probleem slechts een van de vele is, waarmee men in de gezondheidszorg te maken heeft.

Vanaf het begin van de aktie zijn de rooie vrouwen ervan doordrongen geweest dat - gezien hun beperkte mogelijkheden - niet verwacht mocht worden, dat hun aktie het antwoord zou leveren op alle vragen op dit gebied.

De aktie heeft echter de vinger gelegd op een zere plek in de gezondheidszorg. Als bewijs hiervan mogen gelden de vele reakties (meestal klachten) die bij ons sekretariaat binnenkwamen n.a.v. de publiciteit rondom deze aktie.

Werkende meisjes

In het verslag 1971-1972 schreven wij reeds dat het probleem van de werkende meisjes niet met één aktie is op te lossen. Van een aktiepunt is het een projekt geworden, waarvoor een speciale werkgroep is ingesteld. Deze werkgroep is bezig met het opzetten van een gedegen kursus voor rooie vrouwen die als gast-docenten in vormingscentra kunnen optreden. Tijdens die kursus zal men zich richten op de totale problematiek van de werkende jongeren, waarbij uiteraard ook de feministische aspecten betrokken zullen worden.

Talentedjacht

Het opsporen van vrouwen die bereid zijn op een of andere wijze aktief in de politiek bezig te zijn heeft in Amsterdam geresulteerd in een groep van + 20 vrouwen, die na enkele oriënterende bijeenkomsten de wens te kennen gaf een wat uitgebreidere kursus te volgen om daardoor beter in staat te zijn

daadwerkelijk actief te zijn.

De cursus begon met een weekend op het vormingscentrum De Born te Bennekom, daarna volgden acht avondbijeenkomsten, ook onder professionele leiding. De afsluiting vond weer plaats op De Born.

Een aantal kursisten werkt nu samen in de Amsterdamse werkgroep 'Nieuwe vormen'. Enkelens zijn actief in hun afdeling.

Amnesty International

Een aantal groepen heeft zich ingezet voor de door de partij samen met Amnesty International opgezette actie voor het schrijven van brieven naar autoriteiten waarin werd aangedrongen op de vrijlating van politieke gevangenen in Vietnam.

Chili-actie

Deze actie van de Evert Vermeer Stichting, gevoerd in april 1972 is voor veel groepen aanleiding geweest om o.a. door middel van verlotingen, markten, kienen en gewone inzamelingen geld voor Chili bijeen te brengen. De actie werd door het hoofdbestuur ondersteund door het uitgeven van een speciaal Wegwijzer-nummer over Chili.

Kinderboekenactie

Het hoofdbestuur besloot in haar vergadering in juni 1973 de groepen te vragen kinderboeken te gaan bekijken op het rolpatroon. Er bleek veel belangstelling voor te bestaan, ook bij individuele leden. Het hoofdbestuur stelde een werkgroep in voor de realisering van deze actie. De verdere activiteiten op dit terrein vallen buiten de verslagperiode. De afsluiting moet plaatsvinden tijdens de kinderboekenweek in 1974.

Rooie Vrouwen in Raad en Staat

Op diezelfde vergadering in juni 1973 besloot het hoofdbestuur om te proberen meer vrouwen op verkiesbare plaatsen op de kandidatenlijsten voor de Provinciale Staten en Gemeenteraden te krijgen.

Er is vooral voorlichting gegeven over de manier waarop dit doel te bereiken zou zijn. Dit gebeurde schriftelijk via het Mededelingenblad, maar ook met stands op allerlei politieke bijeenkomsten, o.a. op het verkiezingskongres van de partij in Breda.

KONGRES VROUWENKONTAKT

Het kongres vond plaats op 11 oktober 1973, de voorbereidingen vallen echter wel in deze verslagperiode. Op het kongres is er gediskussieerd over de doelstellingen van het onderwijs. Dit was in de groepen voorbereid aan de hand van een diskussiestuk getiteld Ot en Sien gaan nog steeds naar school.

Op De Born in Bennekom werd een instructiekursus gehouden voor de diskussieleidsters, waar er vooral de nadruk op werd gelegd dat er over doelstellingen gediskussieerd zou moeten worden en niet - zoals maar al te dikwijls gebeurt - over de methodiek van het onderwijs.

Uit de antwoorden op de bij het diskussiestuk gevoegde vragen resulteerde een kongresvoorstel van het hoofdbestuur betreffende het nagaan van de mogelijkheden om te komen tot het uitgeven van maatschappij lesbrieven.

Een dergelijk projekt is niet door het vrouwenkontakt alleen te verwezenlijken.

Er waren daarom al enkele oriënterende besprekingen gevoerd. Die wettigden de verwachting, dat het voorstel realiseerbaar zou zijn.

In een ander voorstel vroeg het hoofdbestuur toestemming om alle krachten te concentreren op het gewest Gelderland (het z.g. Gelderlandprojekt) om daar in samenwerking met De Born vormingsprogramma's op te stellen die ten doel hebben:

- a. de politieke kennis te vergroten;
- b. de zelfwerkzaamheid te stimuleren;
- c. de psychologische belemmeringen weg te nemen die het deelnemen van de vrouw aan de politiek bemoeilijken.

Ook aan dit voorstel waren al enkele oriënterende besprekingen vooraf gegaan.

VOORZITSTERSVERGADERING

Voor de voorzitstersvergadering op 20 september 1973 waren ook de gewestelijke vertegenwoordigsters in de Nederlandse Federatie voor Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening (N.F.V.V.H.) uitgenodigd. Dit was gedaan om met elkaar van gedachten te wisselen over de civiele verdediging. Het hoofdbestuur had n.l. voor het kongres een voorstel geformuleerd betreffende de beëindiging van deze activiteiten van de N.F.V.V.H. en daaraan een hardheidsclausule verbonden.

Verder werd gesproken over het kongres, de door het hoofdbestuur geplande akties en de bijzondere aktiviteiten van de gewesten, vooral die ten aanzien van vorming en scholing.

DISKUSSIEGROEPEN

De discussiegroepen van het vrouwenkontakt genieten nog veel belangstelling. Ze komen meestal éénmaal per veertien dagen bij elkaar en behandelen dan behalve aktuele politieke zaken ook de door de vormingskommissie beschikbaar gestelde onderwerpen. Ook het acht maal per jaar verschijnende periodiek Wegwijzer dient ter ondersteuning van het werken met discussiegroepen.

WEGWIJZER

De redaktie werd ook gedurende deze verslagperiode verzorgd door W. Jezek-Aalbers, M. Epema-Brugman, bijgestaan door A. Slagt als redaktiesekretaresse. De volgende onderwerpen werden behandeld: Energievoorziening, werkende jongeren, Zweden, financiële mogelijkheden van een konstruktief onderwijsbeleid op gemeentelijk niveau, gezondheidszorg, Verenigde Naties, Chili, de vrouw en de sociale wetgeving.

Het aantal abonnees op dit periodiek neemt, vooral de laatste tijd, sterk toe. Ook buiten onze eigen kring ondervindt het veel waardering.

VORMING EN SCHOLING

Het vormings- en scholingswerk voor de vrouwelijke leden van de partij valt onder de uiteindelijke verantwoordelijkheid van de vormingskommissie. Uiteraard is er een zeer nauwe samenwerking tussen het vrouwenkontakt en de afdeling vorming van de partij. Het vrouwenkontakt heeft een vertegenwoordiging in de vormingskommissie.

Een verslag van het vormingswerk voor vrouwelijke leden staat op pagina 42 en 43.

Speciale aandacht willen wij vestigen op de studiekonferentie in het voorjaar van 1973 over De vrouw en de sociale wetgeving. De discussie hierover in de

groepen gaat nog steeds voort, ondersteund door een speciaal nummer van Wegwijzer en door discussieclub-leidsters die in dit onderwerp getraind zijn. Het ligt in de bedoeling het jaar van de vrouw 1975 begin januari te openen met een Openbare Konferentie over dit onderwerp.

FONDSVORMING

De begroting voorziet niet in het realiseren van Rooie Vrouwenplannen. Het vrouwenkontakt heeft daarom indertijd een eigen fondsvorming opgezet. Tot dusver heeft dit een bedrag van f 6.723,62 opgeleverd.

MEDEDELINGENBLAD

De belangstelling voor het Mededelingenblad is groot. Naast de noodzakelijke organisatorische punten en het overzicht van de plaatselijke en gewestelijke activiteiten, wordt getracht ook wat meer algemene informatie te verschaffen. Ook worden, wanneer dat nuttig lijkt, berichten uit de Mededelingen uit de Tesselschadestraat voor de afdelingen overgenomen.

GELIJKE BELONING VOOR GELIJKWAARDIGE ARBEID

Het vrouwenkontakt heeft adhesie betuigd aan de Optilon vrouwen die staakten om voor hun werk dezelfde beloning te krijgen als hun mannelijke collega's. Dit is niet alleen geschied via het zenden van brieven en telegrammen, maar een aantal Rooie Vrouwen heeft samen met hen, M.V.M. en Dolle Mina meegedaan aan een 24-uurs demonstratie op het Binnenhof. Naar aanleiding daarvan hebben kort daarna dezelfde groeperingen een gesprek gevoerd met minister Boersma over deze problematiek.

EMANCIPATIEKOMMISSIE

De Kommissie Taakverdeling had indertijd het partijbestuur geadviseerd een kommissie in te stellen om te bestuderen of het streven naar gelijkheid (emancipatie) kan worden verlegd naar respectievelijk partijbestuur, gewestelijke en afdelingsbesturen waarin sekties voor dit doel, alsmede voor eventueel typisch vrouwenwerk.

Het hoofdbestuur heeft er bij het partijbestuur op aangedrongen dat advies op te volgen. Dat is gebeurd. In de zg.emancipatiekommissie hebben zitting M.Rood-de Boer, R.ter Beek en C.Rozemond (namens het PB), I. v.d.Heuvel-de Blank, M.Wuthrich en J.Kieboom-Akkerman (namens het Vrouwenkontakt). Het voorzitterschap berust bij A.Kosto. Op de partijraad in juni 1974 zal deze kommissie rapport uitbrengen.

OPENBAARHEID VERGADERINGEN HOOFDBESTUUR

Sinds 6-4-1973 zijn de vergaderingen van het hoofdbestuur openbaar. In het begin werd er slechts een aarzelend gebruik van gemaakt. De belangstelling neemt echter steeds toe. Ook het nieuwe hoofdbestuur heeft daarom besloten de openbaarheid van de vergaderingen voort te zetten.

VERTEGENWOORDIGINGEN

Het Vrouwenkontakt is in verschillende organisaties en kommissies vertegenwoordigd, t.w.:

- Bestuur van het Vormingscentrum De Born:
M. Wuthrich, N.v.d.Bor-Lafeber, A.v.Stipriaan-Vos
- Stichting Thiele Wibaut Fonds:
C.v.d.Heuvel.-de Blank,L.Lewis-Blokpoel,M.Ton-Vink
- Nederlands Vrouwen Comité
C.v.d.Heuvel-de Blank, plv. M.v.d.Merwe-Schröder
- Nederlandse Federatie voor Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening: J.J.v.d.Wel-Beije, plv. R.Sap-Kok
- Kommissie Bejaardenwerk van de N.F.V.V.H.:
T. v.d. Marel-v.d. Meer, plv. R. Sap-Kok
- Algemene Emigratie Centrale:
G. de Bruyn Ouboter, plv. A. Prinsen
- Stichting Hulp bij Ongewenste Zwangerschappen H.O.Z.:
T. de Bruyn-Bijleveld
- Partijraad van de Partij van de Arbeid:
R. Sap-Kok, W. Jezek-Aalbers, G. Schaepman,
M. Wuthrich, M. v.d. Merwe-Schröder
- Evert Vermeer Stichting voor Internationale Solidariteit:
A.M. Naber-Hoogsteder (sekr.), R. Hof-Brouwer
- Stichting Marie word wijzer:
G. Schaepman

- Nationale Raad voor Welzijn Militairen:
J.J. v.d. Wel-Beye
- Nederlandse Stichting voor Geboorteregelingsprojekten in Ontwikkelingslanden:
N. v.d. Bor-Lafeber

INTERNATIONALE KONTAKTEN

I. v.d. Heuvel-de Blank maakt deel uit van het Working Committee van de Internationale Raad van Sociaal Democratische Vrouwen.

Op het kongres van de Socialistische Internationale in juni 1972 is een door de Raad ingediende resolutie betreffende de deelname van vrouwen in de politiek aangenomen. Er is inmiddels een studiegroep ingesteld die moet onderzoeken hoe deze resolutie in de praktijk in de diverse landen uitgevoerd kan worden. De Internationale Raad benoemde I. v.d. Heuvel tot lid van deze kommissie. R. ter Beek, internationaal sekretaris van de partij, is namens het bureau van de Socialistische Internationale lid van deze studiegroep. De studiegroep heeft haar werkzaamheden nog niet afgerond.

Het Advisory Committee (Raadgevend comité voor de ontwikkeling van vrouwen in ontwikkelingslanden) is opgeheven.

De werkzaamheden zijn door de Internationale Raad als geheel overgenomen.

Het Vrouwencomité van het Socialistisch Verbindingsbureau van de E.E.G.-landen funktioneert al geruime tijd niet meer door interne moeilijkheden.

Thans wordt bestudeerd op welke wijze het best gestalte kan worden gegeven aan een zo groot mogelijke inbreng van vrouwen in de E.E.G.-problematiek.

Het bezoek aan Straatsburg is in oktober 1972 toch doorgedaan, zij het dat het voor het eerst een uitsluitend Nederlandse aangelegenheid was. De reacties van de deelnemers waren desondanks zeer positief. Wij blijven deze bezoeken dan ook organiseren.

INLEIDING

In de verslagperiode heeft de voortgang der geprogrammeerde werkzaamheden enige vertraging ondervonden door de politieke ontwikkelingen in ons land. De voorbereiding van de verkiezingen heeft ook van de W.B.S. enige tijd gevergd. Voorts dient in dit verband vermeld te worden dat de langdurige kabinetsformatie het werk in groepsverband van secties en werkgroepen heeft bemoeilijkt. Verscheidene leden vandeze werkverbanden moesten in mei 1973 hun W.B.S. activiteiten staken, omdat zij zitting hebben genomen in het kabinet. De voortgang van lopende werkzaamheden werd ook hierdoor tijdelijk vertraagd. De serie publikaties bij Kluwer kon worden voortgezet. Als W.B.S. cahiers verschenen de rapporten "Industrie-politiek" en "Uitgangspunten voor onderwijsbeleid". Voorts werd de studie "Een nieuw hoger onderwijs" (uitgave van Kluwer) naar buiten gebracht, alsmede een tweetal rapporten, die door werkgroepen van de Partij van de Arbeid werden opgesteld, t.w. "Macht voor de wijken" (over bestuurlijke decentralisatie in Amsterdam) en "PvdABC van de onderwijsbegeleiding". Het onderwijsrapport behoort tot de serie publikaties in het kader van het studieproject "Gelijkheid". Van dit projekt zijn nog cahiers over "Demokratisering van de onderneming", Woningbouw en huisvesting" en "Sport" te verwachten.

Naast de continuering van het studie- en advieswerk werd dit jaar bijzondere aandacht besteed aan de koördinatie der werkzaamheden van partijsekretariaat, Tweede Kamerfractie en W.B.S. Van de zijde van het partijbestuur is een delegatie samengesteld, die overleg pleegt met het curatorium over het studieprogramma. Ook met de medewerkers van de fractie in de Tweede Kamer wordt overleg gepleegd over verdeling der werkzaamheden en koördinatie van het studieprogramma. Dit overleg heeft er al toe geleid dat fractiemedewerkers het sekretariaat van enkele sekties op zich genomen hebben. Deze ontwikkeling schept ruimte voor de W.B.S. om tijd te besteden aan het in discussie brengen in de partij van de resultaten van studie. In dit verband kan de medewerking aan het projekt "Samen-Over-Leven" worden genoemd. De relatie met het vormingswerk werd ook anderszins geïntensiveerd. Voorts zal in het komend jaar een toetsende studie worden verricht met betrekking tot de mogelijkheden

van het werken als aktiepartij.
De financiële positie kon dit jaar dankzij een donateursaktie worden verbeterd. Het bestand van donateurs werd uitgebreid met 500, die tezamen f. 11.000 fourneerden, terwijl aan éénmalige giften f. 55.000 werd ontvangen, bijeengebracht door 2750 leden van de partij. Het aantal donateurs bedraagt momenteel 2500.

CURATORIUM

Door vertrek in het voorafgaande jaar waren in het curatorium enkele open plaatsen ontstaan. Ook prof. mr. H.J. Hofstra heeft in dit jaar zijn zetel beschikbaar gesteld.

Door het partijbestuur werden benoemd prof. dr. L.M. de Rijk, prof. mr. P.J.G. Kapteyn, Prof. dr. H. Philipsen en mr. H. Versloot.

Door het vertrek van drs. J.M.den Uyl en mr. Th.J.A. M. van Lier als leden van de Tweede Kamerfractie stelden zij hun plaatsen beschikbaar. Hiervoor werden benoemd de kamerleden drs. C. Poppe en drs. E. van Thijn. Hiermee is het curatorium op het maximum aantal leden van 21 gekomen. Aan het einde van het verslagjaar was de samenstelling als volgt:

mw. dr. H. Verwey-Jonker	Utrecht (voorzitter)
drs. A.A. van Ameringen	Den Haag
K.D. Dorsman	Hippolytushoef
drs. R. Hajer	Amersfoort
J. Hoogland	Amsterdam
prof.mr. P.J.G. Kapteyn	Bilthoven
prof.mr. T. Koopmans	Voorschoten
mr. G.E. Langemeijer	Den Haag
dr.ir. A.P. Oele	Delft
prof.dr. H. Philipsen	Wassenaar
drs. C. Poppe	Den Haag
ir. Th. Quené	Voorschoten
prof.dr. W.A.A.M. de Roos	Rotterdam
prof.dr. L.M. de Rijk	Leiden
prof.dr. E. van Spiegel	Delft
prof.dr. Th.A. Stevers	Tilburg
drs. E. van Thijn	Amsterdam
mr. H. Versloot	Heenvliet
prof.dr. P. Vinke	Oegstgeest
dr. A. Vondeling	Leeuwarden
prof.dr. J.A. Weijel	Amsterdam
drs.H.A. van Stiphout	Soest (sekretaris)

PERSONEEL

Enkele wijzigingen deden zich hier voor. Onze medewerker drs. G.J. Heyne den Bak werd door het kongres van september 1973 gekozen tot partijsekretaris. In zijn plaats is per 1 november 1973 drs. P.C. Friese (ekonoom) aangetrokken. In maart 1973 trad drs. P. Nieuwenhuijsen in dienst ten behoeve van het werk van de Sectie Gemeente, Gewest en Provincie. Dit was mogelijk gemaakt door het fonds voor bijzondere doeleinden van de partij. Het contract is bepaald op één jaar.

De bibliothecaresse, mw. M. Visser, verliet onze dienst per eind september '73 in verband met de overgang van het grootste gedeelte der bibliotheek naar het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. Voor één dag per week zal het beheer van het restant van de bibliotheek worden gevoerd door mw. L. Bakker.

Op het sekretariaat vertrok de heer A. Verheul, terwijl mw. M.S. Gunderman per 1 augustus 1973 in dienst trad. Mw. Chr. Mignani-Hangard trad per 1 juli 1973 in dienst voor 1 dag per week; mw. De Weerd ging per die datum over op een 4-daagse werkweek.

Drs. H.A. van Stiphout kon dit jaar gebruik maken van de ingestelde studieverlofregeling. Gedurende drie maanden wijdde hij zich aan het schrijven van een proefschrift. Tijdens zijn afwezigheid fungeerde drs. M. van Hasselt als waarnemend directeur.

De samenstelling van het personeel aan het einde van het verslagjaar was als volgt:

drs. H.A. van Stiphout	socioloog/directeur
drs. M. van Hasselt	socioloog/stafmedewerker
mr. P.M.G.P. Janssens	jurist/stafmedewerker
drs. W.J. van Gelder	econoom/stafmedewerker
drs. P. Nieuwenhuijsen	politicoloog/stafmedewerker (tijdelijk)
drs. P.C. Friese	econoom/stafmedewerker (ingående 1-11-1973)
mw. J. de Weerd	sekretaresse
mw. M.S. Gunderman	sekretaresse
mw. Chr. Mignani-Hangard	sekretaresse
mw. L. Bakker	bibliotheek

PUBLIKATIES

In deze periode werd de publikatie van W.B.S. cahiers in de Kluwer-serie voortgezet. Daarnaast zijn publi-

katies verzorgd die buiten W.B.S. verband tot stand zijn gekomen. Wat de serie cahiers betreft, passeerde in mei 1973 het rapport "Industriepolitiek" het Curatorium. Het verscheen in september. In het rapport - dat is opgesteld door W.B.S. medewerker drs W.J. van Gelder - wordt op omvattende wijze behandeld het probleem van de industriële ontwikkeling in het licht van te wijzigen invloedssferen van "politiek" en "ekonomie". Besproken worden het sektorstructuurbeleid, het regionale beleid en de relatie tussen technologische ontwikkeling en industrie. Voorts wordt het vraagstuk geplaatst in het kader van een te voeren milieupolitiek en in verband gebracht met de internationale arbeidsverdeling. Het rapport wordt afgesloten met een overzicht van uitgangspunten en uitvoeringsmodaliteiten voor het te voeren beleid. Dit betreft zowel het sektorale als het regionale beleid, alsmede het speur- en ontwikkelingswerk. Later in het jaar verscheen de studie "Uitgangspunten voor onderwijsbeleid", opgesteld door een werkgroep onder leiding van J.A. van Kemenade en H.J. Jacobs met M. van Hasselt als sekretaris. Het rapport onderkent het belang van het onderwijs voor individu en maatschappij. Onderwijsbeleid is een politieke opgave. Mede vanuit het streven naar sociale gelijkheid wordt een aantal beleidsuitgangspunten geschetst: verschillende bevolkingsgroepen moeten in gelijke mate aan het onderwijs kunnen deelnemen; uiteenlopende menselijke talenten moeten tot ontplooiing kunnen komen; de diverse betrokkenen dienen in gelijke mate invloed op het onderwijs te kunnen uitoefenen; de sociale bewustwording dient in het onderwijs meer aandacht te krijgen; de doelmatigheid van het onderwijs dient versterkt te worden. Op basis van deze uitgangspunten wordt summier een structuur voor het toekomstig onderwijs geschetst: vernieuwd basisonderwijs vanaf 4 jaar; middenschool voor 12 - 16 jarigen; nieuwe vormen van beroeps- en hoger onderwijs; een geheel nieuwe open onderwijsvorm; realisering van het edukatief centrum voor volwassenen van alle leeftijden.

Naast deze cahiers zijn ook resultaten van studie naar buiten gebracht die buiten W.B.S. verband of in minder nauwe relatie met de W.B.S. tot stand zijn gekomen. In dit verband kunnen genoemd worden: De discussienota "Een nieuw hoger onderwijs", opgesteld door J.F.M.C. Aarts en C.J.A.M. v.d. Linden (uitgegeven door Kluwer). In dit werkstuk wordt ge-

pleit voor een volledig en gelijkwaardig samengaan van wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs. Naar vormgeving voorziet de opzet in een eerste oriëntatiefase waarin gegeven wordt algemene vorming, basisoriëntatie op gebieden van wetenschap en beroep en individuele begeleiding bij het studiekeuzep proces. Een tweede driejarige fase bevat twee opleidingsstromen (met daarbinnen legio individuele keuzemogelijkheden), één gericht op wetenschapsbeoefening, de andere op het vervullen van hogere maatschappelijke functies. Een derde fase tenslotte omvat geavanceerd onderzoek en bijscholing. Vooral in deze laatste fase - zij het niet alleen daarin - staat de wisselwerking tussen onderwijs en maatschappelijke ervaring (recurrent education) centraal.

De diskussienota "PvdABC van de onderwijsbegeleiding" werd opgesteld door de werkgroep onderwijs van de P.v.d.A., gewest Amsterdam. Deze uitgave, die door de W.B.S. op verzoek van de werkgroep graag werd verzorgd, beoogt een bijdrage te leveren aan de menings- en besluitvorming met betrekking tot zowel het Amsterdamse Advies- en Begeleidingscentrum als het schooladvies- en begeleidingswerk in het algemeen in ons land. De nota situeert dit onderwerp niet alleen t.a.v. de onderwijsproblematiek, maar ook t.o.v. het meer algemeen maatschappelijke vraagstuk van ongelijkheid. Gepleit wordt voor een dienstverlenende opstelling van het schooladvies en begeleidingswerk, in dier voege dat bij verschil van inzicht de opvattingen van het onderwijzend personeel en andere betrokkenen prevaleren. Qua inzet van mankracht en financiële middelen zou de hoogste prioriteit gegeven moeten worden aan kinderen die het meest benadeeld zijn. De nota "Macht voor de wijken": Hierin wordt voor de gemeente Amsterdam een voorstel uitgewerkt tot bestuurlijke decentralisatie. Hierbij fungeert het wijkcentrum als uitgangspunt bij de uitwerking van een conceptie waarbij aan wijkraden ruime bevoegdheden worden gegeven.

Aandacht wordt besteed aan verkiezingen, participatie van de bevolking, deconcentratie van het bestuurlijk apparaat, de relatie met het gewest en de fasering bij de invoering van de wijkraden.

De nota's PvdABC van de onderwijsbegeleiding en Macht voor de wijken zijn uitgaven van de W.B.S.; de overige publikaties verschenen bij Kluwer. De publikaties kregen ruime aandacht in de dagbladen.

Voorts kan in dit verband vermeld worden dat voor de verbreiding van de inhoud van onze rapporten binnen

de partij ten behoeve van vorming en discussie samenvattingen plegen te worden opgesteld. Van het cahier "industriepolitiek" is een dergelijke nota (29 pg's) beschikbaar.

Teneinde in internationaal verband te kunnen werken, is inmiddels van het cahier "Het partikulier verzekeringsbedrijf" een in het engels gesteld uittreksel verschenen "The private insurance company". (28pg's).

KONFERENTIES

Op 24 februari 1973 werd in Amsterdam een conferentie gehouden naar aanleiding van het in het voorafgaande jaar verschenen cahier over het partikuliere verzekeringsbedrijf. Een drietal standpunten met betrekking tot het beheer van het verzekeringsbedrijf werd aan de orde gesteld. Prof.mr. H.J. Hofstra hield een inleiding over en pleitte voor socialisatie; drs. P. Puister (Consumentenbond) besprak: "Het verzekeringsbedrijf op de vrije markt"; drs. R. van Boven lichtte het standpunt van het W.B.S. rapport toe. De deelnemers werd de mogelijkheid geboden tevoren schriftelijk commentaar in te brengen. Hiervan is gebruik gemaakt door W.B. Koelman, R. Wijkstra en J.R. Toussaint. De inleidingen en deze commentaren werden voor de conferentie ter beschikking van de deelnemers gesteld. De conferentie had een levendig verloop. Een groot aantal aspecten werd behandeld. Veel aanwezigen namen aan de discussie deel. Na het uitspreken van de inleidingen en plenaire discussie volgde een forumdiscussie waaraan behalve de inleiders deelnamen mej. drs. A. Fransen, dr. D. Dolman, drs. W. de Vrijer en drs. H.A. van Stiphout. Het voorzitterschap was in handen van mr. G.J.P. Cammelbeeck. Het aantal deelnemers bedroeg 120, waaronder diverse politici van P.v.d.A. en andere partijen, alsook verzekeraars en tussenpersonen. Een verslag van de conferentie, bestaande uit inleidingen, commentaren en discussie (41 pg's) is beschikbaar en aan de deelnemers toegezonden.

SEKTIES

Het W.B.S. werk vindt ten dele plaats in sektieverband. De sekties bestaan uit deskundigen op een bepaald beleidsterrein en leden van de frakties in de Eerste en de Tweede Kamer. De sekties zijn nagenoeg

verdeeld overeenkomstig de departementale indeling. Enkele honderden partijgenoten worden op deze wijze bij de beleidsadvisering en bij bestudering van achtergrondvraagstukken betrokken.

Door de jaren heen traden er aanzienlijke wijzigingen op in de samenstelling van het ledenbestand van de sekties. Naast fraktiebegeleiding hoort tot de taak van de sekties het voorbereiden van konferenties of het opstellen van beleidsnota's, hetzij door de sekties zelf, hetzij door een door haar ingestelde werkgroep. De werkwijze en frekwentie van vergaderen van de sekties loopt enigszins uiteen, afhankelijk van de aard van de onderwerpen en de aktuele omstandigheden. De behoefte van de frakties en de belangstelling van de sektieleiden is niet zonder betekenis voor de kwaliteit van het sektiewerk.

In de loop van het jaar is een begin gemaakt met het verrichten van sekretariaatswerk voor sekties door fraktiemedewerkers. Deze ontwikkeling vloeit voort uit de toenemende mankracht bij de fraktie enerzijds en anderzijds door de toenemende werkzaamheden van de W.B.S. medewerkers voor projekten, die t.b.v. de meningsvorming in de partij worden opgezet.

Wellicht ten overvloede zij nog vermeld dat binnen de W.B.S. de Sektie Gemeente, Gewest en Provincie een bijzondere positie inneemt. Alle raads- en statenleden van de P.v.d.A. zijn lid van de sektie. Het bestuur bestaat uit één gekozen vertegenwoordiger per gewest en uit leden, aangewezen door partijbestuur en curatorium van de W.B.S.

Het hierna volgende overzicht geeft een indruk van het sektiewerk.

Sectie Gemeente, Gewest en Provincie

Op het kongres van 5, 6 en 7 oktober 1972 werd Keerpunt '72 vastgesteld. Zonder afbreuk te willen doen aan dit program, is het sektiebestuur van mening dat het op de punten die het gedecentraliseerde bestuur aangaan, niet overal even treffend is. Door het bestuur van de sektie waren aan partijbestuur en kongrespresidium verbeteringen van de ontwerp teksten onder ogen gebracht, die in deze fase evenwel weinig effect mochten sorteren.

Het verdient aanbeveling bij dergelijke zaken de sektie in de voorbereidingsfase te betrekken. Voorts is de sektie van opvatting dat ook zij de bevoegdheid zou moeten hebben amendementen in te dienen. De besluiten van het kongres kunnen daarbij slechts winnen. De voorbereiding van de kongressen op 14 en 15 septem-

ber 1973 en van 26 januari 1974 is daarentegen bepaald niet aan het sektiebestuur voorbijgegaan. T.b.v. het eerste kongres is aan het sektiebestuur advies gevraagd over de kollegevorming en over de samenwerking bij de raads- en statenverkiezingen met andere partijen (PAK e.d.). Het advies over de kollegevorming is uitgebracht in maart 1973 en heeft als leidraad gediend bij de opstelling van de resolutie kollegevorming voor het septemberkongres. Het advies kollegevorming werd afgedrukt in De Gemeente van april 1973. De belangstelling voor dit advies was zodanig dat een verdubbeling van de oplage van het aprilnummer van De Gemeente nog niet toereikend bleek. Met betrekking tot de samenwerking met andere partijen achtte het sektiebestuur een onderzoek nodig naar de ervaringen met deze samenwerking, opgedaan in de verschillende provincies en gemeenten. Daarnaast produceerde de sektie een notitie over deze samenwerking, die door het partijbestuur werd gebruikt voor de opstelling van de resolutie "Samenwerking met andere partijen". Het sektiebestuur beschikte niet over de mankracht voor de opzet en de uitvoering van de te houden enquête. Per 1 maart 1973 kon het sekretariaat worden versterkt met een nieuwe bestuurskundige medewerker, de heer drs. P. Nieuwenhuijsen. Het fonds voor bijzondere doeleinden heeft hiervoor tot na de verkiezingen in 1974 de nodige middelen beschikbaar gesteld (aktie Gul Gebaar). De enquête Progressieve Concentratie kwam nu tijdig gereed voor het septemberkongres en speelde haar rol bij de besluitvorming. (Voor deze enquête zie De Gemeente van november 1973) Voorts bleek het nu mogelijk een diskussienota van uitgangspunten met betrekking tot de gewestvorming te produceren die nog in september beschikbaar kwam en als basis voor de voorstellen met betrekking tot de bestuurlijke reorganisatie van het ontwerp-program raads- en statenverkiezingen 1974 dient. Het sektiebestuur heeft bij het partijbestuur bezwaar gemaakt tegen de landelijke vaststelling van een program voor de raads- en statenverkiezingen. Het partijbestuur raakte niet overtuigd door de argumenten van het sektiebestuur. Het standpunt van het partijbestuur werd bevestigd door een uitspraak van het septemberkongres 1973. Onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de sektie werd vervolgens een ontwerp-program voor de raads- en statenverkiezingen aan het partijbestuur aangeboden dat, voorzover door het partijbestuur overgenomen, onderwerp van bespreking zal zijn

op het kongres van 26 januari 1974.

Een overstelpend aantal adviesaanvragen bereikte het sekretariaat van de sektie. Verreweg de meeste konden telefonisch worden afgedaan. Een poging de verzoeken tot schriftelijk advies te kanaliseren door in ieder geval een telefonische voorafsprak te eisen had geen merkbaar resultaat, tenzij dat hierdoor de geweldige hoeveelheid uitsluitend telefonische adviesaanvragen kan worden verklaard. Ruim tweehonderd schriftelijke adviezen gingen de deur uit. De verzoeken om schriftelijke adviezen blijven een probleem vormen. Ook al is een adviesaanvraag nog zo dringend, wanneer het sekretariaat in beslag is genomen door activiteiten van algemene aard ter voorbereiding van vergaderingen, konferenties, weekends, kongressen, e.d. die allemaal met strakke tijdschema's werken, zal daaraan de prioriteit moeten worden gegeven.

Op 2 en 3 februari 1973 en op 18 en 19 mei 1973 organiseerde het vormingscentrum De Born te Bennekom bijeenkomsten voor raadsleden over huisvestingsvraagstukken, waaraan onzerzijds medewerking werd verleend. De vorming van de nieuwe lichte raadsleden van 1974 vraagt speciale zorg. Activiteiten zijn in voorbereiding, met name gericht op politieke scholing en groeps-training.

De algemene vorming kan beter gebaseerd worden op de kursussen van de Stichting Burgerschapkunde en van Teleac. Aan de opzet van deze kursussen wordt door het sekretariaat van de sektie medewerking verleend.

De meer algemene voorlichting werd weer door De Gemeente verzorgd. Speciale vermelding verdienen het aprilnummer over de kollegevorming, de publikaties over de struktuurschets in december en januari en het meinummer over de milieudag voor statenleden.

Daarnaast verschenen tal van publikaties over algemene politieke en bestuurlijke aangelegenheden, over huishoudelijke zaken, over gewestvorming, gemeentefinancien, onderwijs en kultuur, openbaar vervoer, sociale zaken en maatschappelijk werk, sport, volksgezondheid en milieubeheer, volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

Bij de sluiting van de jaargang nam hoofdredakteur Engelsman afscheid van de redaktie.

Op 3 maart 1973 werd een succesvolle milieudag voor statenleden georganiseerd in Utrecht. Voor het verslag hierover zie 'De Gemeente' van mei 1973. Aan dit incidentele milieukontakt wordt een meer blijvende vorm gegeven.

Aangaande het studiewerk kan gemeld worden dat de kommissie 'Gewestvorming' tot een tussentijdse stellingname kwam in de nota 'Uitgangspunten met betrekking tot de gewestvorming'. Voorts heeft de kommissie van gedachten gewisseld met de kommissie-Van Poelje die tot taak heeft de stadsgewestelijke konstruktie voor het Rijnmondgebied uit te werken.

De kommissie 'Financiën lagere overheden' kwam helaas niet verder.

De ondanks de versterking grote druk op het sekretariaat maakt het onmachtig de werkzaamheden van deze kommissie adequaat te begeleiden. De werkzaamheden van de kommissie zijn thans opgeschort tot na de raadsverkiezingen van 1974.

Door het sektiebestuur is in samenwerking met de werkgroep 'Huur- en Saneringsaktie' aktie gevoerd op het punt van de huurharmonisatie en de nota Volkshuisvesting. Twee verklaringen over deze aangelegenheden kregen van ruim achthonderd sektieleden steun en zijn ter kennis van de kabinetsformateur gebracht. Het vraagstuk van de projektontwikkelaars vraagt speciale aandacht.

Een gedachtenwisseling over deze zaak is voorbereid. Bij de totstandkoming van twee wetenschappelijke produkties kon het sekretariaat bijstand verlenen: de Utrechtse dissertatie van Wolfgang Beck "Basisdemokratie" en de verhandeling van Marianne van der Graaf "De burgemeester - ambtenaar in Nederland" tot het bereiken van de graad van licentiaat in de bestuurswetenschappen aan de universiteit van Gent.

In het sektiebestuur kwamen dit jaar weinig mutaties. Een belangrijke wijziging was het afscheid van W. Mensink als voorzitter van de sektie. Hij werd opgevolgd door mr. H.B. Engelsman. Nieuwe gewestelijke afgevaardigden waren H. Folkers (Drente), J.H. Kamphuis (Zuid-Holland) en C.M. Swiebel (Den Haag) als opvolgers van respectievelijk J.H. Riemersma, R.J. in 't Veld en J.H. Boone. In 't Veld werd door het curatorium van de WBS benoemd in de vakature van Mensink.

Het sekretariaat werd waargenomen door mr. P.M.G.P. Janssens met bijstand van drs. P. Nieuwenhuijsen en administratieve assistentie van mw. M.S. Gunderman. Bij de voorbereiding van de projektontwikkelaarsdiskussie kon de sektie profiteren van een stagiaire, de heer H. de Jong, student politicologie.

Financieel-ekonomische sektie

Besproken werden het jaarverslag van de Nederlandse Bank en de Miljoenennota. Ook werd een vergadering belegd over de druk van de inkomstenbelasting in de komende jaren.

De bijeenkomst over het bankverslag werd ingeleid door drs. W. Siddré.

Met betrekking tot de Miljoenennota werden inleidingen verzorgd door prof.dr. L. Koopmans, die de financiële aspecten besprak en door prof.dr. W. Hessel over de macro-ekonomische aspecten.

De bijeenkomst over de druk van de inkomstenbelasting vond plaats naar aanleiding van het verschijnen van een monografie van het Centraal Plan Bureau van de hand van prof.dr. Th.A. Stevers, die zelf de discussie inleidde

Tijdens de afwezigheid van prof.dr. P. de Wolff vanwege een verblijf in de V.S. is het voorzitterschap waargenomen door drs. V. Halberstadt.

Sektie Verkeer en Vervoer

Deze sektie kwam in het verslagjaar drie maal bijeen. De eerste bijeenkomst was gewijd aan de begroting van Verkeer en Waterstaat voor 1973 met als inleider pg. drs. E. van Thijn. In een gemeenschappelijke vergadering met de sektie 'Ruimtelijke Ordening' werd het rapport "Integrale verkeers- en vervoersstudie" van het Nederlands Ekonomisch Instituut besproken. Twee deskundigen, niet-sektieleden, te weten ir. K. Broersma en ir. A. Dekker, verzorgden inleidingen.

Ten slotte werd de bestuurlijke organisatie van het openbaar vervoer behandeld. Pg. drs. C.G. van Leeuwen leidde deze materie voor de sektie in.

Naar aanleiding van de bespreking van het genoemde N.E.I.-rapport heeft de sektie besloten de belangrijkste aspecten van een geïntegreerd verkeers- en vervoersbeleid vanuit ons politiek perspectief uit te werken.

Deze taak is inmiddels bijna voltooid; in 1974 zal een nota beschikbaar zijn.

Sektie Industriepolitiek en Wetenschapsbeleid

Deze sektie heeft in de verslagperiode begeleidend werk verricht bij de totstandkoming van het rapport 'Industriepolitiek'. Zulks heeft plaatsgevonden in zowel sektievergaderingen als in bilateraal contact tussen leden en sekretaris. Het rapport is door sekretaris drs. W.J. van Gelder opgesteld (zie ook de

paragraaf 'Publikaties' van dit verslag). In de vorm van o.a. een konferentie zal het volgende jaar een vervolg worden gegeven aan deze studie.

Sektie Agrarische Vragen

De sectie is dit jaar niet bijeen geweest. De sekretaris ir. A. Voortman heeft gewerkt aan een nieuwe opzet en daartoe contacten gelegd met individuele boeren en tuinders én organisaties op dit terrein. In het komende jaar zal de vernieuwde sectie aan het werk gaan.

Sektie Maatschappelijk Werk

De sectie heeft dit jaar niet vergaderd; de functie van de sectie wordt ten dele vervuld door het door de fractie ingestelde welzijnsoverleg. Voor advies terzake van de Algemene Bijstandswet is een sub-kommissie werkzaam.

Sektie Onderwijs

Naast de behandeling van de begroting door een kerngroep uit de sectie is veel aandacht besteed aan het tot stand komen van het onderwijsrapport (zie paragraaf 'Publikaties'). Momenteel werkt een commissie aan een vervolgstudie over de structuur van het onderwijs, een uitwerking en operationalisering van de uitgangspunten die in genoemd rapport zijn geformuleerd.

Juridische Sektie

De juridische sectie heeft haar bijeenkomsten vlak voor en vlak na het verslagjaar belegd. Daarnaast is op 12 april 1973 een bespreking gehouden over het rapport van de werkgroep-Wiersma, 'Gedachten over de toekomst van de rechtspleging'. Naar aanleiding van deze bespreking is besloten te proberen nader te definiëren welke eisen een socialistische partij aan de rechterlijke macht en haar organisatie stelt. Inmiddels is een werkgroep tot stand gekomen die een deelonderwerp - verhouding gewone rechten tot administratieve rechten en de mogelijkheden tot integratie - nader zal uitwerken.

Sektie Gezondheidszorg

De sectie vergaderde twee maal. Na een periode van stilstand wat betreft studiewerk is inmiddels een begin gemaakt met het uitvoeren van een nieuw werkpro-

gramma dat onder meer moet resulteren in nota's over wijkgezondheidscentra en over de problematiek van ziekenhuizen en specialisten. Hiertoe zijn werkgroepjes in het leven geroepen. Op het urgentielijstje staan ook nog de kwesties van de volksverzekering tegen ziektekosten en de bestuurlijke organisatie van de gezondheidszorg.

Sektie Ruimtelijke Ordening

Deze sectie kwam zes maal bijeen. Gesproken werd over het spreidingsbeleid en de stadsvernieuwing. Met het oog op de tot standkoming van de Wet op de stadsvernieuwing wordt een afzonderlijke begeleidingscommissie geformeerd onder voorzitterschap van mw.mr. Chr. de Ruyter-de Zeeuw. Deze commissie beoogt zowel deskundige begeleiding te geven aan de fractie als te fungeren als intermediair tussen betrokkenen en belanghebbenden in het land en in de fractie.

Sektie Sport en Rekreatie

In het geheel werden zes vergaderingen gehouden, waar gesproken werd over de rekreatiesport, de rekreatievoorziening in de naaste woonomgeving en over het rapport over de sport, dat door een werkgroep wordt opgesteld.

Met ingang van het nieuwe verslagjaar was de lijst van voorzitters en sekretarissen van de secties als volgt:

<u>sektie</u>	<u>voorzitter</u>	<u>sektaris</u>
Agrarische vragen	S. v.d. Ploeg	A. Voortman
Financieel-econ. sektie	prof.dr. P. de Wolff	W.J. van Gelder
Industriepolitiek en wetenschapsbeleid	dr.ir. A.P. Oele	W.J. van Gelder
Gemeente, Gewest en Provincie	mr. H.B. Engelsman	P.M.G.P. Janssens
Juridische sektie	mr. G.E. Langemeijer	P.M.G.P. Janssens
Maatschappelijk werk	mr. F.H.J.M. Daams	M. van Hasselt
Onderwijs	drs. H.J. Jacobs	M. van Hasselt
Ruimtelijke ordening	ir. H.T. Vink	P.C. Friese
Sociale vragen	mr. Th.J.A.M. van Lier	M. van Hasselt
Sport en rekreatie	W. Wagemaker	M. van Hasselt
Verkeer en vervoer	drs. C.G. van Leeuwen	W.J. van Gelder
Gezondheidszorg	dr. D. Dolman	P.C. Friese

STUDIEPROJEKTEN

Uit het voorafgaande is al gebleken dat in de verslagperiode de werkzaamheden aan het studieproject 'Gelijkheid' werden voortgezet. Met het cahier 'Uitgangspunten voor onderwijsbeleid' verscheen het 7e deeltje in deze serie. Met een uitwerking hiervan in de zin van een ontwerp van een 'structuur voor het onderwijs' zet de werkgroep haar studie momenteel voort. Te verwachten is dat deze studie medio 1974 gereed zal zijn. Voorzitter is drs. H.J. Jacobs, sekretaris M. van Hasselt.

Bij het afsluiten van de verslagperiode naderde een andere deelstudie haar voltooiing, te weten 'Demokratisering van het arbeidsbestel'.

In deze studie worden o.a. de mogelijkheid van een strategie voor arbeiderszelfbestuur verkend. Het rapport zal in het voorjaar van 1974 verschijnen; (voorzitter: dr. A. Peper, sekretaris: eerst G.J. Heyne den Bak, later W.J. van Gelder.

Ook de studie over de sport is zo ver gevorderd dat verwacht mag worden dat het in de zomer van 1974 publiceerbaar is. (Voorzitter: F. de Leeuw, sekretaris: eerst G.J. Heyne den Bak, later M. van Hasselt.)

De studie over woningbouw en huisvesting (voorzitter: dr. H. Umrath, sekretaris: H.A. van Stiphout, later P.C. Friese) heeft ten gevolge van de snelle maatschappelijke en economische ontwikkeling op dit terrein vertraging ondervonden. Reeds opgestelde nota's dienden herzien te worden in het licht van meer recente prognoses met betrekking tot woningbehoefte en woningproductie. De ontwikkeling in de opvattingen over het subsidiebeleid noodzaakte eveneens tot verdere studie ten einde de implicaties van nieuwe beleidsmogelijkheden te verkennen.

Behalve door deze oorzaken is het tot stand komen van het rapport ook vertraagd doordat aanvankelijke toezeggingen uit de werkgroep om het concept te voltooien niet gerealiseerd konden worden.

In de loop van 1974 zal het rapport gereed komen.

De stuurgroep heeft in de verslagperiode twee maal vergaderd. Het ligt in de bedoeling op korte termijn een eindnota op te stellen. Hierin zullen de resultaten der diverse deelstudies worden samengevat in het licht van de probleemstelling. Tevens zal worden gepoogd de conceptie 'gelijkheid', die aan de studies ten grondslag lag, te verhelderen in haar mogelijkheden en grenzen.

Met het gereedkomen van de deelstudies van het projekt 'Gelijkheid' is er ruimte ontstaan c.q. zal er ruimte ontstaan om andere onderwerpen in behandeling te nemen. Bij de verslaglegging der sekties is op diverse plaatsen gewezen op werkzaamheden in de sfeer van studie en onderzoek. De sekte gezondheidszorg heeft zich gezet aan een studie over de eerste-lijns-organisatie.

Voorts kan gewezen worden op begeleidingswerk ten behoeve van de fraktie aangaande de Wet op de stadsvernieuwing. Vooral dit laatste lijkt nogal wat tijd te gaan vergen.

Op economisch gebied zal Van Gelder een verkennende studie verrichten met betrekking tot het vraagstuk van de politieke besluitvorming en de invloedssfeer van de multi-nationale ondernemingen.

Zoals in het voorafgaande al werd vermeld, zal op verzoek van het partijbestuur een studie worden verricht aangaande de diverse modaliteiten van het werken als aktiepartij. In deze studie zullen vormen van aktie, welke de laatste twee jaar zijn beproefd, worden geëvalueerd.

Tevens zal gepoogd worden een conceptie te ontwikkelen aangaande de betekenis van aktie en participatie in het kader van de verschillende funkties die een politieke partij geacht kan worden te hebben.

DIVERSE WERKZAAMHEDEN

Aan diverse projekten en aktiviteiten van de partij werd in het afgelopen jaar medewerking verleend. In verband met de verkiezingen van november 1972 vergaderde de Campagne Commissie frequent. Van Stiphout is er lid van. Door hem werd onderzoek verricht en begeleid aangaande de elektorale situatie. Onder zijn supervisie werd door de kandidaat-sociologe mw. E.J.M. Janssen, een analyse van de verkiezingsuitslag opgesteld.

De relatie met het vormingswerk werd geïntensiveerd zowel door medewerking aan diverse projekten als in kontakt met de vormingskommissie en vormingsleider J. van Bergen. Dit kontakt werd voornamelijk door G.J. Heyne den Bak en M. van Hasselt onderhouden. Heyne den Bak was in deze periode tevens voorzitter van de begeleidingskommissie, hetgeen veel tijd heeft geveerd. Hij was tevens enige tijd voorzitter van de Personeelsvertegenwoordiging.

Een tweetal internationale bijeenkomsten werd bijgewoond. Van Gelder bezocht de vergadering van the Socialist International Research Council in juni '73 te Stockholm. Hierin zijn de wetenschappelijke bureaus van socialistische partijen, aangesloten bij de Internationale, vertegenwoordigd. Te Stockholm werd gesproken over democratisering van de onderneming en over multi-nationals.

Heyne den Bak bracht een bezoek aan Wenen met een delegatie van partijbestuur en vormingskommissie om zich te oriënteren op o.a. het vormingswerk van de Oostenrijkse Socialistische Partij. Als uitvloeisel van deze reis nam hij deel aan het zgn. Jongerenbureau over de eventuele oprichting van een nieuwe politieke jongerenorganisatie.

BIBLIOTHEEK

Uit de nalatenschap van partijgenoot Vermooten kregen we een honderdtal boekwerken, die aan de bibliotheek zijn toegevoegd. Overigens zijn in dit jaar besprekingen gevoerd met het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (I.I.S.G.) om het historisch gedeelte van onze bibliotheek aan dit instituut over te dragen. Dit bestand kan hierdoor beter ten nutte worden gemaakt. De WBS kan zich dan beperken tot het beheer van een kleinere handbibliotheek. Het I.I.S.G. zal voor ons ook de functie overnemen die voortvloeide uit het bezit van het historisch boekenbestand (uitleen in verband met het maken van scripties en ander wetenschappelijk onderzoek). In de volgende verslagperiode zal de overgang geëffektueerd worden.

SOCIALISME EN DEMOKRATIE

Het maandblad van de WBS stelde in de elf nummers van dit jaar een groot aantal onderwerpen aan de orde. Van bijzondere betekenis was voorts het februari-nummer dat geheel aan Europa was gewijd en de eerste gemeenschappelijke publikatie was van de Europese socialistische tijdschriften.

De volgende auteurs verleenden hun medewerking: Mansholt, Jenkins, Mitterand, Den Uyl, Spinelli, Krag, Kreisky, Rasschaert, Focke, Eppler, Leburton, en Van Eynde.

Voorts dient vermelding de discussie over polarisatie, dekonfessionalisering en democratisering, die gevoerd werd naar aanleiding van de briefwisseling tussen Van Walsum en het partijbestuur (maart, april, mei 1973). Socialisme en Democratie heeft verder een bijdrage willen leveren tot de buitenland-diskussie die in de partij is gevoerd, door het septembernummer '73 aan het vraagstuk van vrede en veiligheid te wijden.

CENTRUM VOOR LEVENSBESCHOUWING EN POLITIEK
UITGAANDE VAN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Na de opheffing van de Katholieke, Protestants-Christelijke en Humanistische Werkgemeenschappen bleef er in onze partij behoefte bestaan aan één ontmoetingscentrum met als doel: "Het denken over de achtergronden van het politieke handelen in verband met de levensovertuiging en de politieke keuze te bevorderen". Een voorlopig bestuur, onder voorzitterschap van David van Ooyen, met administratief-organisatorische ondersteuning van Jan van Bergen, ging aan de slag. Op 17 mei 1973 werd een eerste conferentie georganiseerd, met als thema: "Gezag en Mondigheid". Vanuit onze partij, maar ook daarbuiten, bleek voldoende belangstelling te bestaan om een oprichtingsvergadering te rechtvaardigen. Statuten en huishoudelijk reglement werden geconcipeerd. De openheid van het Centrum in brede progressieve kring werd nagestreefd en konvokaties voor de eerste algemene jaarvergadering gingen uit. Op 17 november 1973 werd deze op Kerk en Wereld belegd. Eén conferentie per jaar en activiteiten van werkgroepen in de regio zullen voorlopig het gezicht van dit ontmoetingscentrum bepalen.

EVERT VERMEER STICHTING

In de verslagperiode was het bestuur als volgt samengesteld:

Voorzitter : H. Wierenga
Sekretaris : A.M. Naber-Hoogsteder (Vrouwenkontakt)
Penningmeester: C.v.d.Heuvel-de Blank (P.v.d.A.)
Leden : H. Brosse (F.J.G.)
M.P. de Bruyn Ouboter (Vrouwenkontakt)
P. Dankert (in de loop van het verslagjaar opgevolgd door
H. Ouwerkerk)(P.v.d.A.)
Ad. Hornis (F.J.G.)

In dit verslagjaar stond centraal de grote voorlichtings- en inzamelingsactie t.g.v. een 4-tal projekten in Chili, Kanaal 9 (een links radio- en T.V. station), een tweetal wijkprojekten en een kraamcentrum/voorlichtingsoord voor vrouwen. Nauw samengewerkt werd met het landelijk Chili-komit e.

Gelet op de ervaringen met de vorige aktie en de familieomstandigheden van de sekretaressen, waardoor ze bij lange na niet zoveel tijd beschikbaar had als vorig jaar, toen het al haast niet doenlijk was alle werkzaamheden door bestuursleden en andere vrijwilligers te laten verrichten, werd besloten een speciale, bezoldigde kracht voor de aktie aan te trekken, t.w. drs. G. Smink, die zich deed kennen als een uiterst bekwaam samensteller van informatie-materiaal. In 110 bijeenkomsten over het gehele land werd voorlichting gegeven over het socialistische experiment van de regering-Allende.

Voor deze aktie werd een beroep gedaan op vele deskundige sprekers en werden enige films ingezet, die overigens niet alle aan de verwachtingen voldeden. De bruto-opbrengst bedroeg f. 143.452,20 (incl. verkoop informatiemappen, affiches, e.d.). Aan salaris, drukwerk, filmkosten, enz. werd ruim f. 21.000 uitgegeven terwijl in direkt verband met de gekozen projekten f. 20.479,23 werd besteed, zodat er per 30 september 1973 een saldo bleef staan van f. 101.791,17. Met de verzending van het gevraagde was nauwelijks begonnen, toen de regering-Allende helaas op bloedige wijze omvergeworpen werd. Enkele bestellingen konden nog worden geannuleerd.

Het saldo zal als volgt worden besteed: f. 20.000 is geschonken aan het nog op te richten steunfonds Chili van de Socialistische Internationale, f. 1.500 is rechtstreeks besteed in Chili door Andr e van der Louw bij zijn bezoek aan Chili na de staatsgreep, het ove-

rige zal worden overgedragen aan de Beheersraad Strijdfonds Chili, waarin samengaan: de Evert Vermeer Stichting, Sjaloom, het (landelijk) Chili Comité Nederland en het Koördinatiecentrum van plaatselijke Chili-komit 's.

Dit strijdfonds is gevormd uit de saldi van door elk dezer organisaties gehouden inzamelingen en kent de volgende doelstellingen:

- bekendheid en steun geven aan de strijd van de Chilenen;
- in de vormen en met de middelen die zij bepalen;
- tegen fascisme en imperialisme en voor een werkelijke democratie.

Gedurende de verslagperiode werd in het bestuur vele malen van gedachten gewisseld over de wenselijkheid van een bredere opzet van de E.V.S., om meer te kunnen bijdragen aan de mentaliteitsverandering t.a.v. de ontwikkelingsproblematiek. Daarvoor zal het nodig zijn een sterkere organisatie op te bouwen en een andere structuur te kre ren. De E.V.S. zal dan moeten kunnen beschikken over een vaste kracht, maar gezien de problemen op het gebied van financiering en huisvesting leek het aan het einde van het verslagjaar vooralsnog niet mogelijk deze idee n in praktijk te brengen.

E.V.S. projecten

De bouw van het vondelingenhuis in Nigeria is helaas afgebroken, de door ons geschonken f. 5.000 was reeds besteed. Aan de overkoepelende vrouwenorganisatie in Uganda is geschreven dat wij, tenzij zij nu met afgeronde plannen konden komen voor de bouw van het gemeenschapscentrum, de voor hen al jaren gereserveerde f. 50.000 op andere wijze zouden besteden. Hierop is geen antwoord ontvangen. Gezien de bedenkelijke richting die de Ugandese regering uitgaat, zou waarschijnlijk een sociaal vrouwen centrum op socialistische grondslag, zoals aanvankelijk in de bedoeling lag, toch niet van de grond gekomen zijn. De f. 50.000 zal nu worden verdeeld tussen een repatri ringsfonds voor Surinamers, dat tevens tracht lonende werkgelegenheid in Suriname op gang te brengen en werkt aan de bewustmaking van de armere Surinaamse bevolking, en verschillende projecten van de A.N.C. (African National Congress), de bevrijdingsbeweging voor Zuid Afrika. Definitieve beslissingen hieromtrent waren bij het afsluiten van de verslagperiode nog niet genomen. Uit Madagascar werd geen nader bericht ontvangen

ook hier is de bouw van het te steunen gemeenschapscentrum waarschijnlijk door politieke moeilijkheden op de lange baan geraakt.

Het projekt Valod, India, (slaapzalen voor meisjes, enz., bij een middelbare school) gaf heel wat meer voldoening. Bij het begin van het nieuwe schooljaar is de nieuwbouw in gebruik genomen, het een en ander is voor de overheid aanleiding geweest om verdere financiële steun te verlenen.

De "Vrienden van Mayflower" bekostigen nog steeds de studie van een 50-tal leerlingen. De nationalisatie van de school is enige jaren uitgesteld, Tai Solarin brengt nog steeds zijn ideeën van zelfwerkzaamheid en dienstbaarheid aan medemens en land in praktijk, hoewel hij met enorme moeilijkheden te kampen heeft, zowel of het financiële als op het organisatorische vlak. Mw. Sixma heeft een bezoek gebracht aan Mayflower.

Giften

Aan het Zuidelijk Afrika Congres, georganiseerd door de Anti Apartheids Beweging Nederland, werd een financiële bijdrage verleend van f. 1.000.

Een bedrag van £ 100 werd geschonken aan een werkgelegenheidsprojekt voor Pakistaanse vrouwen, dat door de International Council of Social Democratic Women is geadopteerd.

De keuze van een duidelijk politiek gerichte aktie omstreeks 1 mei heeft ertoe bijgedragen aan flink deel van de partij een beter inzicht te verschaffen in de ontwikkelingsproblematiek en de vaak schrijnend onrechtvaardige structuren in de Derde Wereld. Door een financiële bijdrage te vragen voor bewustwording en ontplooiingskansen voor de mensen daar tracht de E.V.S. mee te werken aan een zinvolle herleving van de 1-mei-gedachte. De ervaringen van de afgelopen jaren zijn dermate gunstig dat een voortzetting van de reeks voorlichtings- en inzamelingsakties alleszins gerechtvaardigd is.